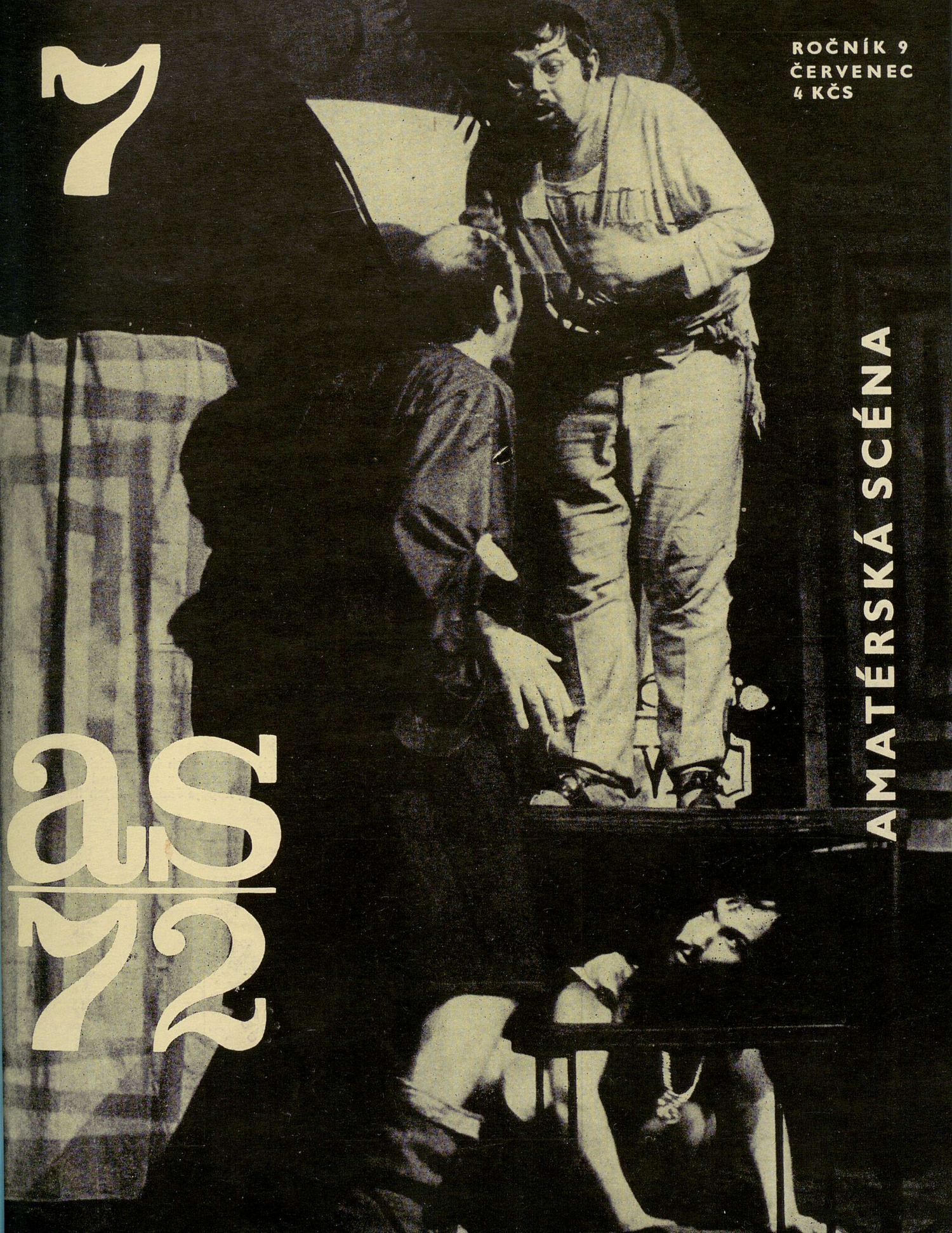

ROČNÍK 9
ČERVENEC
4 KČS

AMATÉRSKÁ SCÉNA

2020

2

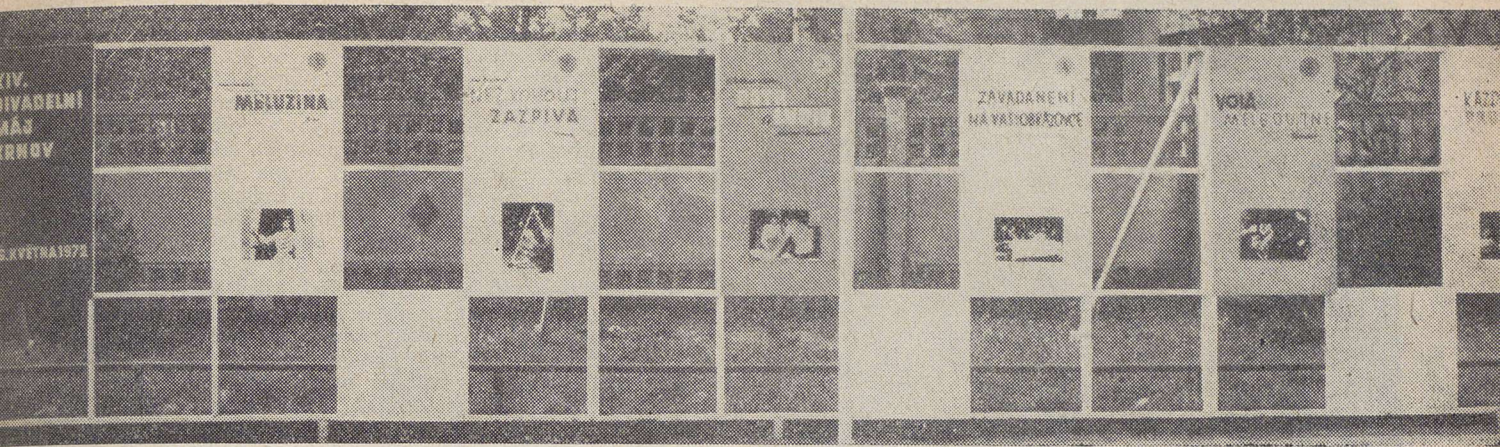
ZKOUŠKY ČERTA BELÍNKY

V hlavních rolích slánské pohádky K. Vidinský, V. Hajduková, D. Stehliková, J. Mišek, J. Koula

Skromná pohádka Zdeňky Horynové stala se od doby svého vzniku asi vůbec nejoblíbenějším textem českých ochotnických souborů hrajících pro děti v posledním desetiletí.

Dostáváme zprávy o jejich stále nových inscenacích. Jednou z nich je představení Slánské scény, v němž pod vedením zkušeného režiséra J. Kouly vystupuje řada mladých lidí.

XIV. DMK - PROVĚRKA OCHOTNICKÉHO REPERTOÁRU

Také letošní čtrnáctý ročník (de facto už šestnáctý!) Krnovského Divadelního máje připomínal svou obdivuhodnou organizací přesný a zaběhnutý stroj, u něhož je poruchovost prakticky vyloučena a k jehož obsluze, či vlastně kontrole, stačí pár usmívajících se reprezentantů města a přípravného výboru. Zsvěcenec ovšem ví, co lidské práce (většinou dobrovolné!) se skrývá za takovou „samozřejmostí“, že v městě, kde i představení profesionálních divadel často zejí prázdným hledištěm, denně chodí po celý týden patnáct set lidí na ochotníky, denně jsou perfektně ubytovány nejméně dva soubory, nezapomenutelným způsobem vítány a hostěny, denně vychází tištěný zpravodaj, každý soubor má patrony — a to ne nějaké „musíčky“, ale lidi ze závodů, kteří mají rádi divadlo a celý ten festivalový ruch kolem něho. Zdá se, že fandění ochotnickému divadlu je v Krnově dědičné. Osobně tady už pamatují vlastně druhou generaci — a zase letos byli „u toho“ noví mladí lidé.

Při celkovém hodnocení letošního ročníku, který byl mezikrajovou přehlídkou, předstupínkem Jiráskova Hronova, bych řekl, že to byl ročník klidný, hladký, bez velkých vzrušení, bez velkých průšvihů na jevišti, bohužel také bez výraznějších uměleckých vrcholů. Stačil, doufám, udržet prestiž amatérského divadla v stále rostoucím městě, přispět alespoň trochu k jeho bohatšímu společenskému životu, určitě poskytl dost příležitostí k výměně zkušeností profesionálních i ochotnických pracovníků ZUČ na věčně nové téma specifických rysů a společenského poslání ochotnického divadla. Chci si v následujících řádcích povšimnout několika aktuálních problémů ochotnické dramaturgie, protože repertoár XIV. DMK je pro takové poznámky živým podnětem.

• • •

Dělnické divadlo DK Královopolské strojírny Brno zahrálo dvoudílnou dramatickou baladu Františka Kožíka **Meluzína**. Představení bylo ve znamení celkem úspěšného návratu známého brněnského režiséra Františka Palčíka k aktivní ochotnické práci. Jestliže něco zabránilo úspěchu ještě výraznějšímu, pak to byla především sama volba hry pro tento soubor. Veliký společenský ohlas mohla mít Kožíkova hra právě jen v podmínkách nacistické okupace (premiéra 1942 v Národním divadle), kdy daleko naléhavěji než dnes znělo podobenství o pohrdání domovem, o rouhání české dívky, která za lásku k cizímu světu musí pykat, a kdy konec konců i řada sentimentálních míst hry, podobně jako její

vykalkulovaný dramatický efekt, mohly sloužit nevyslovenému dykovskému mottu „Opustíš-li mne, nezahynu...“

Tím vůbec nechci říci, že je to hra, která nepatří na dnešní jeviště, nepochybně má i dnes své oprávnění zvláště v tónech oslavy mateřské lásky a pozitivních lidských citů vůbec, ale její úskalí jsou dnes daleko markantnější než včera. Vedle zmíněných sentimentálních poloh (ostatně v inscenaci správně potlačených dramaturgickou úpravou, režíř i vynikajícím hereckým výkonem Marie Králové-Frgalové) je to především malá dramatičnost, značná statická, veršová stereotypnost a fakt, že se obrací zejména na sluch diváka — jako rozhlasové hry. Stylizující vůle režiséra nutně naráží na ještě nezvzálé technické možnosti nejednoho člena souboru (např. představitel hlavní mužské role je talentovaný sice, ale začátečník) a výsledkem je nutný kompromis. Obávám se, že k podobným výsledkům dojdeme skoro vždy, když režirujeme dnes své literární lásky včerejška.

Hra Ivana Bukovčana **Než kohout zazpívá** je už na českém amatérském jevišti skoro stejně populární, jako na domácím slovenském. Není divu, je to jedna z mála našich soudobých her, které se pokoušejí divákům přiblížit závažné problémy slovenského národa bohatými vnitřními konflikty postav, dramaticky atraktivní situací (bohužel vykonstruovanou a značně nepůvodní) a herecky vděčnými postavami (žel i dosti schematickými).

Lidové divadlo JKP Svitavy, vedené režisérem Jiřím Karem, prokázalo volbou hry i její interpretací politickou angažovanost i uměleckou odpovědnost a vcelku se vypořádalo s problematikou i náročnými požadavky tohoto textu. Inscezací se však nepodařilo jít nad text, překonat jeho nedostatky — zvláště nalézt věrohodný důvod zmateného Uhríkova jednání v závěru. Nepodařilo se také zvládnout inscenaci temporytmicky, gradovat ji, postihnout plně onu situaci na ostří nože, kdy jde lidem o krk. Ale kolika inscenátorům (včetně profesionálních) už se toto podařilo? Rozhodně to byla jedna z lepších svitavských inscenací posledních let. Vedla mne k poznatku, že současné texty svitavským ochotníkům (a nejen jim) sedí, že jsou diváky vděčně přijímány — a že v amatérských silách zpravidla není překonávat nedostatky autorovy.

SZK Žimrovice, soubor z Opavska, z malé vesnice, se odvážil na dramaturgii povídky Romaina Rollanda **Petr a Lucie**. Už to samo o sobě je nemalou chválou a vysvědčením kulturnosti našich vesnických lidí. Rollandův proti-

V. Kryštof (Dělnické divadlo Královo Pole) v roli svobodného pána z Větrova v Kozíkově Meluzině

válečný výkřik, protest mládeže světa proti jím nezaviněné špíně světa starého, protest uskutečněný čistotou mezilidského vztahu, lásky — to je nepochybně dramaturgie angažovaná a aktuální. Svízel je s dramaturgií. Ivan Toller v jevištním přepisu zlikvidoval Otce i Filipa jako dramatické postavy — dělá z nich (místy málo logicky) jen hlasné trouby pro Rollandovy myšlenky, které se však do úst těchto postav a do konkrétní situace vůbec nehodí, narušuje v originálu tak zajímavý vztah obou bratrů i zákony rodinného prostředí, z něhož Petr vyrůstal. Snad nejvíce se přibližuje cíli zdívatelnit slavnou prózu v pantomimických výstupech, umísťovaných mezi jednotlivé obrazy — ale právě ty byly nad inscenační možnosti žimrovického souboru.

Podstata hlavního problému sympatického představení byla tedy opět v textu, tentokrát v dramaturgii. Ostatně není patrně žádná náhoda, že dramaturgie se vůbec nejčastěji objevují a hrají v situacích absence silné původní domácí dramatiky. — Přes to vše: Zásadou vesnického souboru zazněla z krnovského jeviště aktuální slova milovaného básníka v poctivé, eticky čisté i ambiciózní inscenaci, dýchající úsilím o angažovanou výpověď divákům. Výsledek velké snahy zůstal sice — jako u ochotníků ostatně zpravidla — jen v oblastech pokusu o umělecké dílo, ale nebyl to pokus laciný, naznačil talent i vývojové možnosti souboru a byl schopen dát divákům zajímavý zážitek.

Také v Krnově diváci hlasují o výsledku jednotlivých inscenací. Cena diváka (překrásný pohár) byla přiřčena souboru SZK z Nového Města nad Metují, který v režii I. Kaválka uvedl komedii maďarského autora K. Szakonyiho **Závada není na vaší obrazovce**. Výsledek diváckého hlasování pokládám za zákonitý. Lidé se chtějí bavit a diváci opravdu touží vidět na jevišti sebe, své prostředí, své problémy. Mluvil jsem o hře s krnovskými studenty (gymnasium mělo patronát). Dali mi za pravdu, že tato hra má přemnoho nedostatků, že je zcela nedůsledná v autorových postupech (kvetování s některými postupy divadla absurdity v sotva sluchitelné symbióze s dosti lacinými motivy rodinného psychologického dramatu a staré osvědčené frašky), živě souhlasili s tvrzením, že je to vlastně aktovka, neúměrně rozvedená, která by klidně mohla začínat až od své druhé poloviny — ale: jim je sympatický především ten morální striptýz maďarského maloměšťáčka, zcela totožného v televizním úniku a nezájmu o druhé s maloměšťáčkem českým. Prostě cítí z té hry něco, o čem už sami přemýšleli, co se jich samých už také v životě dotklo.

Mám-li se v kontextech tohoto článku zmínit o novoměstském představení kriticky, pak tedy: Je to inscenace dobrá, kultivovaná, má spád, herci umějí konverzovat, režisér zvládá rytmus i pointy. Ovšem — hraje převážně na nejděčnější struně hry, již je lehká, s problémy jen ketující fraška.

Mimo soutěž v Krnově vystoupil soubor Mahen z Rýmařova, jeden z těch, které by si zasloužily medaili za vytváření kulturních tradic pohraničního městečka. Tihle „zapadlí vlastenci“ mají — pod vedením režiséra Zd. Dršťáka — velice cílevědomé a dlouhodobé dramaturgické plány. Krnov je zastihl při pro ně netypickém uvádění lehké konverzační komedie Artura Watkyna **Volá Melbourne**. Chtěli si ověřit tento žánr anglické společenské komedie, ozkoušet si málo známou půdu. Jistě se jim to podařilo, stejně jako vkusně pobavit diváky. Nám zde jde o jinou souvislost. Watkynovy komedie jsou na našich ochotnických jevištích nesmírně oblíbeny. Stojí za to?

Společenská komedie má v Anglii starou tradici a skvělé výsledky (Shaw, Wilde aj.), dále také celé vlny epigonů a odvarů. Poznáte je podle toho, že utíkají od společenské kritiky a charakteristického umění sebeironie, schopnosti dělat si psinu ze směšnosti anglického způsobu života. K těmto epigonským odvarům, výrobcům typicky komerčního zboží patří také Watkyn, v této komedii dokonce typicky. Jeho hře chybí duchaplný dialog, neopakovatelné charaktery, náznak společenské kritiky se rozplyne

v laciném happy-endu. Jednotlivá dějová pásma nejsou ani dokončena, ani vnitřní logikou spojena. Naše soubory jsou k této a podobným hrám přitahovány nadějí na vděčné postavy. Ano, jsou vděčné, ale jen pro herce, který suverénně ovládá řemeslo, který má osobní šarm, schopnost brilantního slovního jednání, suverénního pohybu po jevišti, společenské rutiny v salónu. Jsou tohle vlastnosti našich ochotnických herců?

Divadlo pro 111 PKO České Budějovice je pojmem pro starší návštěvníky Jiráskových Hronovů. Dnes už z výborného kolektivu, který se zapsal do novějších dějin ochotnického divadla např. inscenacemi Hofmannova Starosty nebo her Ionescových, v souboru pracuje jen známý Antonín Bašta. Režuruje kolektiv mladých lidí a soudě podle krnovského setkání, dělá v něm výbornou pedagogickou práci. Hrají Klicperovu veselohru **Každý něco pro vlast** v Burianově úpravě a nejde jim o žádné „moderní“ pojetí staré veselohry, je to „pokus o dosažení jejího hlavního nervu a tím bývá v tomto žánru legrace“ (citováno z programu). Legrace to je vkusná, študácká, až recesní, jde o dobrou demonstraci hravosti dnešních mladých lidí, z níž zmizely někdejší ostře satirické šlehy E. F. Buriana, ale která zaujme diváka elánem hereckého mládí a režisérovým vtípem. I když představení získalo letošní putovní Krnovský štít, je to dílo ještě nehotové, s velkými rezervami. V každém případě se znovu potvrdilo, že divadelnost Klicperova-Burianova textu provokuje, inspiruje a v dobrém smyslu slova vede i dnešní ochotnický dorost.

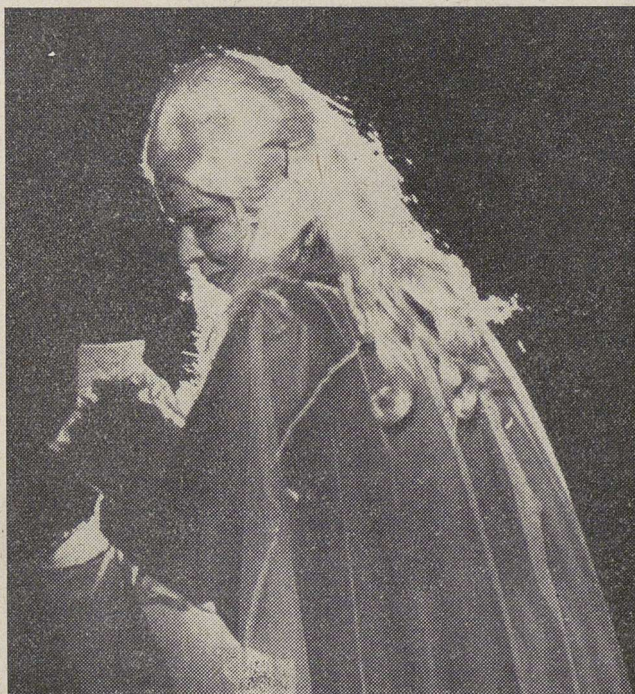
X X X

Těchto pár poznámek k repertoáru krnovského divadelního festivalu (dělaných ve shodě s názory výběrové poroty mezikrajových přehlídek) mne ovšem neopravňuje k žádným velkým závěrům o současném stavu ochotnické dramaturgie. Odvažují-li se nakonec přece tvrzení, že je podstatně lepší než v minulých dvou letech, pak vycházím jednak ze zhlédnutí daleko většího počtu festivalů a inscenací, jednak z chápání amatérského divadla jako věci radosti lidí, sféry záliby, volného času pracujících. Jestliže vidí ochotníci v této zálibě také příležitost působit na své diváky, specifickými prostředky divadelního umění je agi-

tovat pro společenské ideály, pak lze jejich snahu hodnotit jako společensky angažovanou. V Krnově stejně jako v Napajedlích, na městské přehlídce v Ostravě stejně jako na mezikrajových přehlídkách v Táboře a Jablonci nad Nisou jsem byl svědkem takto chápané politické angažovanosti našich souborů: pečlivé, eticky čisté ochotnické práce, která chce vědomě přispívat bohatému kulturnímu životu našich vesnic a měst.

J I Ř Í B E N E Š

M. Králová-Frgalová v titulní roli *Kožikovy Meluziny*

REZOLUCE OKRESNÍ KONFERENCE ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI V OKRESE SEMILY

My, účastníci okresní konference zájmové umělecké činnosti, konané 23. dubna 1972 v Lomnici n/Pop., ve snaze přispět k naplnění rezoluce XIV. sjezdu Komunistické strany Československa, jejíž program výstavby socialistické společnosti směřuje nejen k soustavnému zvyšování hmotné životní úrovně, k blahobytu, ale také k podstatnému zvýšení obecné kulturnosti nejširších vrstev, obracíme se na všechny profesionální a dobrovolné kulturní pracovníky, OB, vedoucí souborů, kroužků a kolektivů, učitele, pracovníky knihoven, závodních a družstevních kulturních klubů, funkcionáře Revolučního odborového hnutí, Socialistického svazu mládeže, pionýrské organizace SSM, Českého svazu družstevních rolníků a funkcionáře a členy společenských organizací Národní fronty s výzvou ke společnému postupu a jednotnému úsilí v rozvoji zájmové umělecké činnosti v souladu se zásadami ministerstva kultury ČSR, a to zejména:

- 1) — k rozšiřování základny této činnosti v řadách dětí, mládeže i dospělých, ke vzbuzování zájmu o aktivní činnost v některém uměleckém oboru, k podpoře kulturní tvořivosti v nejširším slova smyslu;
- 2) — k prohloubení ideové účinnosti a společenské angažovanosti této činnosti v souladu se specifickými možnostmi jednotlivých oborů a žánrů, k rozvíjení revolučních pokrokových tradic lidového umění;
- 3) — ke zvýšení uměleckých kvalit této činnosti;

4) — k širšímu společenskému využití a uplatnění zájmové umělecké činnosti ve výchovném procesu i v rozvoji kulturního a společenského života míst v souladu s dosaženými uměleckými kvalitami.

Koordinací zúčastněných organizací a institucí přispět k formování socialisticky myslícího a jednajícího člověka, všestranně vzdělaného, citově vyspělého, harmonicky rozvinutého, na rozdíl od konzumního člověka, jakého potřebuje a plodí společnost monopolního kapitálu v zájmu svých maximálních zisků.

XIV. sjezd Komunistické strany Československa kladně zhodnotil dosažené výsledky i v oblasti kultury v průběhu konsolidačního procesu a zároveň naznačil základní směry dalšího rozvoje kultury a v zásadě hlavní směry kulturně výchovné činnosti. Zdůraznil význam tvorby a šíření uměleckých hodnot a přislíbil všestrannou podporu rozvoji zájmové kulturní a umělecké činnosti pracujících. Bez materiální základny by byl téměř nemožný další rozvoj této oblasti. V pětiletém plánu a v usnesení ÚV KSČ ze 16. a 17. února 1972 byly vytyčeny bohaté a náročné úkoly, které můžeme splnit za předpokladu, že pro jejich realizaci i my pomůžeme získat všechny občany.

*Účastníci
okresní konference
zájmové umělecké činnosti
okresu Semily*

JAKO V POHÁDCE

V podhůří Beskyd má amatérské divadlo jednu neopakovatelnou zvláštnost: tři obce vedle sebe, a v každé z nich divadelní přehlídka! Ve Frenštátě pod Radhoštěm vás plakáty zvou na Krajskou divadelní přehlídku amatérských souborů, o zastávku blíže k Novému Jičínu, v sousedních Bordo vicích, na Krajskou přehlídku vesnických souborů (v pořadí již patnáctou) a hned na další zastávce, ve Veřovicích vám před novým kulturním domem začne přecházet zrak i sluch, jak tu na uvítanou souborů, účinkujících na XII. okresní přehlídce ochotnického divadla, vyhrává místní kapela.

Připadáte si jako v pohádce, kde se také všechno musí opakovat třikrát. Neodoláte, vystoupíte a už jste zváni dál. Přehlídka, již se zúčastnilo šest souborů, právě končí. Po velmi zdařilém závěrečném semináři, jehož náplní byl referát o historii amatérského divadla, porota udělala ceny. Vítězem

CELOARMÁDNÍ FESTIVAL AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ 1972

Divadelní amatérské přehlídky, to nejsou jen večery v divadle, hodnocení a diskuse o představeních. Je to i atmosféra místa, kde se konají, je to neopakovatelné spojení krásy prostředí s úsilím o divadlo. Jen proto jinak a zcela po svém vyhlížejí například přehlídky v Hronově, Vysokém nad Jizerou, v Krnově, v Napajedlích nebo ve Štramberku.

Zvlášť šťastnou ruku měla Hlavní politická správa ČSLA a Ústřední dům armády v Praze, když uspořádaly ve dnech 18.—21. dubna 1972 Celoarmádní festival amatérských divadelních souborů v Bechyni. Nejen to, že se po patnácti letech obnovil celoarmádní divadelní festival — ukázalo se ostatně, co vše lze v armádních divadelních podmínkách dělat a festival přinesl několik významných podnětů k divadelní amatérské činnosti ve vojenském prostředí, ale bylo vybráno znamenité místo pro tyto festivaly. Bechyně je kouzelné město, historicky cenné, čisté a udržované, s překrásným okolím, romantickými zákoutími a bájným údolím Lužnice. Lázně dávají městu

ruch, který se projevil i v návštěvách na jednotlivých představeních. Například se tu ke mně hlásil krajan z Moravy, který zde byl na léčení a pilně divadlo spolu se svými druhy navštěvoval.

Nový společenský dům dává festivalu slušné provozní místnosti (klubovny, restaurace, sál, jeviště, atd.). Mrzelo mne jen, že celá pěkná stavba se přece jen chová macešsky k divadelníkům. Jeviště nemá odkládací prostory, šatny jsou stísněné a dost krkolomně se do nich vchází, ani světelný park a akustika není nejlepší.

V neposlední řadě byl festival zařazen velkým souborem Osvětové besedy a Letištního klubu v Bechyni, který v roce 1957 přímo navázal na ochotnické bechyňské tradice, jejichž počátky sahají do roku 1855. Za 117 let činnosti odehráli zdejší ochotníci na 600 představení, což dokumentovala výstava uspořádaná v rámci celoarmádního festivalu. Shromážděné materiály svědčí o nezvykle dobré archivaci památek na ochotnickou činnost. Mezi exponáty nesporně unikátní patřilo knižní vydání

F. Černý v roli Terezáčka ze svitavské inscenace Bukovčanovy hry Než kohout zazpívá

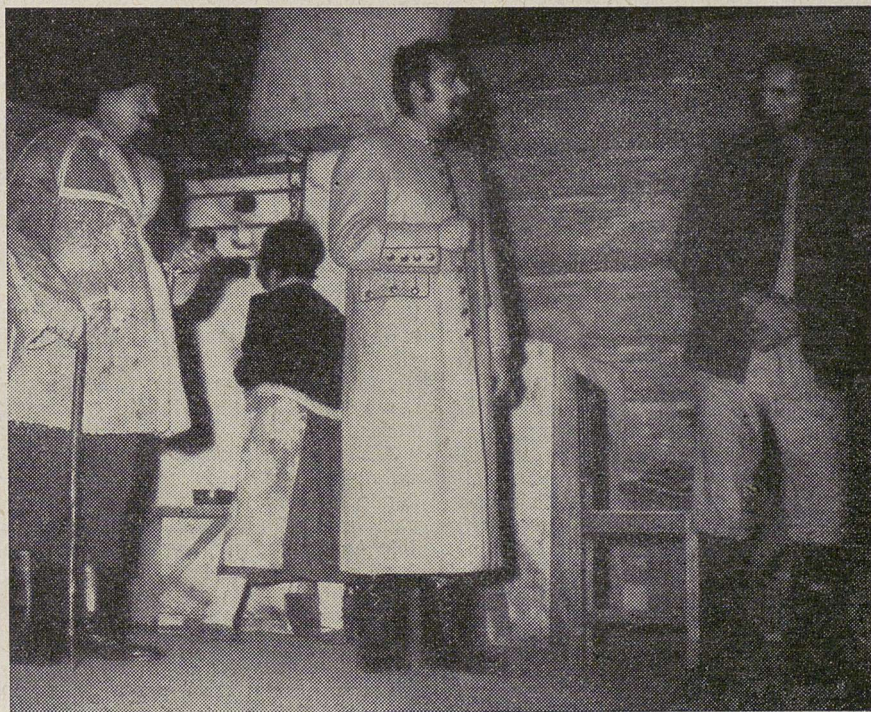
Vesnický soubor z Trojanovic uvádí Frankovo Ukradené štěstí

se stal pilný a agilní vesnický soubor Jednota Trojanovice za inscenaci dramatu ukrajinského klasika Ivana Franka Ukradené štěstí. Na jeho představení byla patrná vypáčenost a souhra všech složek divadelního výrazu s mnoha dobrými hereckými výkony. Autorův záměr v optimální míře svým temperamentním, citovým i technicky čistým projevem splnila ústřední herecká dvojice — Bedřich Šipoš v roli Mykoly a jeho partnerka Marie Tabáčková, představitelka Anny.

Druhé místo bylo uděleno souboru DAR Klubu pracujících ve Frenštátě pod Radhoštěm za inscenaci hry A. Jiráka M. D. Rettigová a jejímu režiséru O. Kurfirstovi cena za režii.

Není zajisté bez zajímavosti, že výsledek ankety diváků se naprosto shodoval s vyhodnocením poroty. K pohodě zdařilého závěru přehledky přispěl i příslib místních pracovníků v ochotnickém divadle, že již v příštím XIII. ročníku, uvidíme po několikaleté přestávce i domácí soubor z Veřovic.

B. M.

hry J. K. Tyla *Tvrdohlavá žena*, kde bylo možno na úvodním listě čísti: „Provozování těchto divadelních her se ochotníkům Bechyňským krom vyškrtnutých slov na straně 44 a 46 povoluje. V Praze dne 26. 5. 1866. Na rozkaz jeho Excelence pana místodržícího.“ Pod tím pečet a nečitelný podpis.

Výstava vytvořila pěkný rámec festivalu a byla dokladem životnosti ochotnického divadla, jeho vývoje a proměn. Přišlo mi v této souvislosti znovu líto,

svou inscenací *Rollandových Víků* umístil na druhém místě, přinesl pokus o svěbytný divadelní tvar a navodil otázku, jak mají postupovat vojenské soubory lidí obvykle divadelně nezkoušených a jedné věkové kategorie. Inscenátoři nepředstírali, že dovedou hrát divadlo, dokonce to v prologu oznámili, v důsledku toho se vzdali marné snahy vytvořit charaktery jednajících postav a mělo jít o jakési dramatické vyprávění příběhu se sdělením živých *Rollandových* myšlenek. Pro-

spíš o recitační záležitost — upoutala však na padesát minut pozornost vyprodaného sálu. Celá inscenace vyplynula ze studijního charakteru práce této nadané recitátorky a herečky.

Bylo to pěkných pět dnů ve starobylé Bechyni s vojenskými soubory, které se pokoušely o nestarobylé divadlo. Zvláštní význam amatérského divadla v armádě, jeho kulturně politické a výchovné poslání, jeho specifika jak ve vnějších podmínkách práce tak i v dramaturgii, to všechno si zaslou-

Palachův snímek z českobudějovické inscenace *Klicpery*

že nemáme muzeum ochotnického divadla, ani solidní zpracování jeho historie. Jen náhodná setkání s touto historií v posledním roce mi dokazují význam, pokrokovost a sounáležitost ochotnického divadla s kulturou a tedy i s osudy naší země. Výstava se těšila obrovskému zájmu všech účastníků festivalu.

Po divadelní stránce zaujala diváky i porotu inscenace Vachkova *Bidýlka*, v autorově divadelní adaptaci. Hrál bechyňský soubor a prokázal dobrou úroveň ve své práci. Představitel Ferdinanda Stavinohy Z. Novák získal cenu za mužský herecký výkon. V inscenaci poněkud rušily nevyvážené herecké výkony a text by potřeboval citelně proškrtat. Týž soubor, ovšem převážně mladých lidí, inscenoval *Štastnou cestu* Viktora Rozova. Inscenace byla žel provedena podle televizního scénáře a rozbita asi do 35 obrazů a v důsledku toho pilná, cílevědomá a záslužná práce s mladými lidmi neměla ono potřebné divadelní vyznění.

Vojenský klub Počápy, který se

blém tkví v tom, jak tyto pořady dělat, když se navíc zdají být možným řešením pro vojenské, ale konečně i civilní soubory. Kolem inscenace a jejího vyznění se rozvinula největší diskuse a nadhozené otázky byly předmětem i podrobnější analýzy škrťů a úprav v dramaturgickém oddíle závěrečné besedy.

Spojovací učiliště Nové Mesto nad Váhom uvedlo původní slovenskou hru A. K. Vengura *Samota*. Nepříliš zdařilá předloha poznamenala celou inscenaci. Herečky zaujala Dana Paveleková v postavě Marie a Rudolf Kubáň v postavě Karase.

Zvláštní kapitolu znamenal pokus Divadelního studia klubu Vojenské akademie A. Zápotockého v Brně o inscenaci hry jedině herečky Kruh beznačaje André Guelmy, hrané pod názvem *Jean a já*. Vlasta Prášková, která za svůj výkon získala cenu za ženský herecký výkon, svedla se složitou a těžkou předlohou víc než čestný zápas. Nepodařilo se jí sice vytvořit plnokrevnou dramatickou postavu — šlo

huje každoroční setkání i zamyšlení nad formami pomoci vojenským amatérským souborům.

ZDENĚK KOKTA

Redakce se obrací na čtenáře s každoroční prosbou o pochopení, že o záplavě jarních amatérských festivalů nemůže referovat ani aktuálně, ani jen v jednom čísle. Proto zpravodajství z mezikrajových přehlídek v Jablonci nad Nisou a v Táboře najdete v příštím čísle, o Jiráskově Hronovu můžeme psát až v čísle desátém atp. Děkujeme svým spolupracovníkům a čtenářům za pochopení. Věříme, že i tak zachová náš časopis svědectví o současné aktivitě ochotnictva historii.

ÚSPĚCH KROMĚŘÍŽSKÝCH OCHOTNÍKŮ

V Kroměříži již řadu let aktivně pracuje zkušený soubor ZK ROH n. p. PAL — MAGNETON, známý z minulých let svou účastí na rozličných přehlídkách amatérských divadel včetně Jiráskova Hronova. V současné době studuje zpravidla jednu novou inscenaci ročně. Věnuje pozornost především českému i cizímu klasickému repertoáru (Krvavé křtiny, Naši furianti, Radúz a Mahulena, Tartuffe, Jeppe z vršku aj.). Na podzim r. 1971 uvedl tento kolektiv hru Karla Čapka *Matka*, kterou krajská porota vybrala pro květnový ochotnický festival Jihomoravského kraje ve Znojmě.

Dramaturgická volba tohoto ne zrovna snadného titulu ukázala se být vhodná a uvážená jak vzhledem k ideově uměleckým hodnotám textu, tak s ohledem na inscenační možnosti kroměřížského souboru. Čapek uložil do svého dramatu obavy z kritické situace fašismem ohrožené vlasti a na osudu jediné rodiny zobrazil věčné střetávání dvojího přístupu člověka ke světu: principu mužského, směřujícího k plnění nadosobních cílů i za cenu obětí, a ženského, soustředěného k uchování základních životních hodnot. V rámci tohoto ústředního rozporu — tragicky neřešitelného, protože obě strany jsou konečnou v právu — nadhodil Čapek řadu otázek dalších (podobu pravého hrdinství, smysl nejvyšší obětí atd.) a nechal hru vyústit do aktivně humanistického závěru, odpovídajícího poslednímu stadiu jeho myšlenkového vývoje. V kroměřížské inscenaci nesleduje divák historii uzavřený příběh, ale stále aktuální varování před lhostejností každého z nás ve světě, kde dosud ve válkách umírají děti. V nastudování bylo tedy autorovu záměru „podnitit v lidech svědomí“ právo. O tom, že si kroměřížští ochotníci přesně uvědomili, co a proč hrají, svědčí ostatně také program k inscenaci se zajímavě vybranými úryvky z Čapkovy publicistiky.

Na zdařilém výsledku kroměřížského nastudování *Matky* má do značné míry podíl režisér gottwaldovského Divadla pracujících Alois Hajda, který — jak je v tomto souboru už tradicí — kolegiálně spolupracoval s amatérským režisérem Jaroslavem Hynkem. Malý prostor jeviště, navíc stupňovitě členěného a bez opony, nenabízěl jim mnoho možností, ale na druhé straně provokoval k hledání nekonvenčního inscenačního půdorysu. Josef Pulec zaplnil jediný interiér pokoje nutným nábytkem a rekvizitami. Režie nemohla počítat s žádnými náročnějšími prvky scénického řešení a dala celému nastudování soustředěný komorní ráz. Ze statických, často diagonálních mizanscén se sedícími nebo stojícími herci stal se prostředek k soustředěnému vyjádření myšlenek dramatu, ku prospěchu věci mírně zkráceného. Konstantní rozmístění jednotlivých postav na jevišti mohlo být navíc vnímáno jako výraz toho, že každá z nich má v rodinném kruhu své místo, kam se s naprostou samozřejmostí vrací i jako mrtvá. Výrazný dramatický akcent neslo např. seskupení mrtvých bratrů kolem otce v jeden tábor proti dosud váhajícím matce ve 3. jednání.

Čapkovy drama idejí nemá klasicky vyhraněný konflikt a z něho rostoucí napětí jako u dramatu akce, a navíc je těžko zamaskovatelným kusem à la thèse. Kladem nastu-

dování Kroměřížských je, že v něm nežádoucím způsobem nevystoupila schematičnost předlohy, ale že se v přehledně odlišených rovinách reálných a vzpomínkových scén dostávaly k nitru každého z diváků dodnes časové myšlenky a problémy, zaznívající z jeviště s působivostí a úderností takřka brechtovskou.

O vynalézavosti režijního přístupu svědčí některé zdánlivé detaily. Tak např. klíčová pasáž z 1. jednání o trojím pohledu na „pořádek věcí“ vyplynula přirozeně z konkrétní akce — uklidu pokoje. Nenásilný přechod od konkrétní rekvizity k její metaforické platnosti představoval naopak počátek hry, kdy světlo reflektoru, vykrajující z temného interiéru globus, dalo tomuto reálnému a v daném pokoji zcela přirozenému předmětu obecný význam zeměkoule, o jejíž budoucnosti Čapkoví i nám jde. Jiným příkladem nápaditého přístupu k textu může být akční rámec posledního jednání, kdy úvodem matka ukřívá pušku, aby ji v závěru hry předala Tonimu sice bez předepsaného velkého gesta, ale zato s koncentrovaným výrazem vysílání po dlouhém a zoufalém vnitřním boji. Promyšlený přístup režisérů projevilo se rovněž v působivé a technicky spolehlivě zvládnuté zvukové složce inscenace.

Citlivá ruka profesionálního režiséra je patrna také na jednotlivých hereckých výkonech, i když zejména v pánské části souboru jsou ještě zřejmé rezervy inscenace: bude třeba nejen dát postavám lidskou hloubku a vnitřní napětí, ale zlepšit rovněž technické vybavení většími interpretů, dbát na zřetelný a ortoepeický hlasový projev, odstranit moravismy. Pozoruhodná úroveň celkové práce na inscenaci však k náročnému hodnocení hereckých kreačí opravňuje.

Uvést Čapkovu *Matku* může s nadějí na dobrý výsledek jen ansámbl, který má dostatečně disponovanou interpretku titulní role. Ludmila Čápková představila se jako vyzrálá herecká osobnost, jejíž detailně vypracovaný a zároveň celistvý výkon snese měřítko, kladená na profesionální divadelníky. Černě oděná, šedovlasá herečka podařilo se dát postavě maximální životnost a odstínit její chování podle situace, partnera atd. Při rozhovoru s otcem i syny pohlíží často nehnutě nikoliv na spoluhráče, ale do sálu; přitom však dovede hlasovou intonací, jemnou mimikou a gesty vyjádřit jak vroucnost manželky, tak také až do okamžiků hysterického záchvatu nebo mdloby zraňovanou mateřskou lásku. Věříme jí ve chvílích rezolutní úsečnosti i tehdy, když je životem usmýkaná a jakoby vyprahlá, aby opět nalezla odvahu pohlédnout tvrdě skutečnosti tváří v tvář. Interpretka disponuje širokým rejstříkem výrazových prostředků, kterými bez křeče, přirozeně a plynule, hlasem i pohyby volně sděluje hledišti bohatou citovou škálu své postavy — emocionálního kontrastu k racionálnímu světu mužů. Její jemně nuancovaná kreace nenásilně udává a udržuje temporytmus celého večera, který se tak stává jakýmsi vnitřním monologem titulní hrdinky, jejím monodramatem v průběhu procesu sebeuvědomování. Konečně pak dostává postava *Matky* vedle všech konkrétních lidských rysů monumentalizující rozměr, přerůstající po vzoru antické tragédie v mýtus moderní Niobe.

Reprezentantům tří generací světa mužů dal už dramatik textu i celkové plastičnosti daleko méně. Princip šachové hry, která v průběhu večera několikrát figuruje, jako by Čapek promítl do rozvržení mužských typů, které jsou spíše než plnokrevnými individualitami abstraktními zastupci určitého povolání nebo názorové koncepce; navíc v nich autor zopakoval svůj noetický skepticismus a náhled o relativnosti subjektivních pravd. V kroměřížském představení má každá z těchto rolí také osobní prostor, nezastupitelné místo v rodinné sestavě i respekt ke svým stanoviskům — žádná není karikována nebo handicapována aprioristickým režijním výkladem. Otec, na němž dramatik postihl rub hrdinství, má v podání Ludvíka Tvarůžka lehký náznak uniformy a je člověkem klidným, měkkým a dobráčkým; postavě přeje jen chybělo zázemí zkušeného důstojníka a rozhodného velitele. Představitelé dvojčat Petra (Dušan Pšenko) a Kornela (Gustav Hrabal) na

L. Čápková v titulní roli
Čapkovy Matky

první pohled věkově nekorespondují. Od přirozeně rozehraného výjevu v 1. jednání ustupuje však tato disproporce do pozadí. Pšenkův Petr je držen povětšinou v poloze příliš pasivní. Zato Hrabalův Kornel, postava v konvenčních inscenacích nejčastěji zplošťovaná, je vyložen mnohostrunněji a zajímavěji. Vedle kostýmní nápovědy fašisty disgustuje herec svou postavu prostředky uměřenými a nevulgarizujícími (např. mluva se sirkou v ústech); aniž nadměrně zdůrazňuje Kornelovu zbabělost, nechává interpret jeho fanatismus blednout v konfrontaci se silným synovským vztahem k matce a nevylučuje tedy Kornela a priori ze soudržného rodinného kruhu. Ladislav Kirilenko jako subtilní, intelektuální založený, brýlatý Toni ukázal, že by

mohl být v budoucnu platným členem svého souboru. Zjevně sympatický, ale herecky málo výrazný Mirek Večerka (Ondřej) ponechal synovský i lékařův vztah k matce nevyjádřen a navíc postavě ublížil nepečlivou mluvou. Role pilota Jiřího (Otakar Vízdal) a Starého pána (František Hošek) se v inscenačním celku poněkud ztrácely.

Čapková Matka v podání souboru n. p. PAL-MAGNETON byla inscenací střídmostou a stylově čistou. Spolehlivě odhadla síly souboru a dosáhla — jmenovitě výkonem ztělesnitelky hlavní role — úrovně, kterou na neprofesionálních scénách vidáme jen zřídka. Zaslouží si proto, aby se o ní v amatérské divadelní obci vědělo.

VÍT ZÁVODSKÝ

KOMEDIE O STRAŠIDLE MODERNĚ

Divadelní studio Josefa Skřivana v Brně podalo opět důkaz o tom, že i klasiku z prvobytných ér divadelního kumštu lze hrát moderně, svěže, zaujmout jí diváka a upevnit přitom vlastní vnitřní růst kolektivu. Pozorujeme-li vývojovou linii „Skřivanů“ v posledních letech, vidíme zcela jasně, že se soustřeďují na témata, která staví pod rentgen jejich tvůrčí kritiky lidské nectnosti. Zatím balancují mezi satirou, humorným tónem i občasnou drastičností, která je ostatně vlastní typu všech lidových divadel.

Taková je KOMEDIE O STRAŠIDLE starořímského komediografa Tita Maccia Plauta, kterou soubor v premiéře odehrál už na sklonku března. Leonard Walletzký se svou manželkou Zdeňkou přizpůsobili text potřebám souboru. Walletzký režiruje a hraje hlavní roli otroka Trania, který chytrácky podvádí svého bohatého pána a napomáhá kumpánům k různým taškařicím a milostným dobrodružstvím. Tranio je pochopitelně poznamenán intelektuálním typem představitele — střídme styli-

zovaná postava, která hlavní polohu taškářství a humornosti nese a transportuje více svižnými slovními obraty nežli pohybem. V této postavě jistě autor zobrazil řadu svých osobních vlastností a zkušeností, dává tak divákům nahlédnout na morálku tehdejší otrocké vrstvy. Otroci bývali velmi bystrí, vzdělaní, předvídaví.

Osobitostí projevu dále vynikají Karel Šeplavý a Bohuslav Liška. První se vepíše do vědomí obecenstva svou přihlouplou rozšklebeností, kačením chůzí na vratkých nohou a roztomilou zamilovaností do vína i do ženy. Omezený soused Simo byl B. Liškou předveden maximálně účinně v groteskní masce bezduchého bohatce.

Velkou příležitost dostaly tentokrát členky souboru. Vladka Vaclová zahrála svou milenkou Filetium jako dráždivou vosu, překypující energií a zapalující vše svým erotickým fluidem. Dvojice otrokyň v podání Aleny Smejkalové a Jarmily Pelínkové

V. Vaclová (Filetium) a L. Brabcová (Skafa)

Pernicovy záběry z brněnské inscenace Plautovy Komédie o strašidle

vkomponovala do hry především mladistvou naivnost i rodící se vychytralost a prostopášnost.

Dramatický motiv samotného strašidla je překrýván kritickými pohledy do řad karikovaných lidiček, z nichž ani jedna postava není výrazně sympatická. Dokonce i otrok Tranio splývá nakonec s těmi, jež přelstil. Zdá se nám, že motiv strašidla nebyl ke škodě inscenace dost rozveden a využit, stejně jako celkové tempo bylo příliš překotné. Avšak vtip je někdy jako dobré víno, které si žádá být vychutnáno v klidu a bez překotných změn.

Nápaditost výtvarníka Antonína Vorla, který na maličkém jevišti dokáže náznakem vytvořit dojem realistického prostoru, je již příslovečná. Tento profesionál přinesl našim amatérským souborům, s nimiž stále spolupracuje, již ne jeden výchozí moment tvůrčí inscenace. Ani zde tomu nebylo jinak.

Nemohu psát o všech postavách, ale ve svém celku je inscenace Komédie o strašidle ve Studiu Josefa Skřivana konkrétním důkazem dobré, náročné dobrovolné kulturní práce.

BOHUMIL ROBEŠ

JAK PROŽÍT PRIMA TÝDEN

Když se chystala loňská, II. národní přehlídka, bylo ještě možno jít do příprav s vědomím, že každý začátek je těžký; takové ospravedlnění možných chyb by musel přijmout i přísný kritik – vždyť bez zkušeností se špatně pracuje. Aby bylo všechno opravdu přesné, tedy informace od organizátorů prvního ročníku přehlídky byly, jenže místní podmínky jsou natolik odlišné, že bylo všechno třeba převádět do nových měřítek a posuzovat za jiných okolností. Ať tak či onak – jisté je, že se na výsledku loňské přehlídky nedostatek zkušeností rozhodně neprojevil. Naopak, přehlídka proběhla tak úspěšně, že byl podán zcela jednoznačný důkaz o tom, že Vysoké nad Jizerou je to pravé místo pro pořádání závěrečné přehlídky každoroční soutěže vesnických a zemědělských divadelních souborů.

Hodnocení loňského ročníku proběhlo v tomto časopise a bylo to hodnocení velmi kladné. Dnešní článek by chtěl upozornit na to, že letos v říjnu bude půvabné městečko ležící uprostřed kouzelné přírody opět celý týden hostit ohotnické soubory, tentokrát jistě ze všech krajů CSR, které přijdou, aby svými inscenacemi dokumentovaly, že ohotnické divadlo na vesnici žije a dosahuje dobrých výsledků.

V době, kdy tento článek vyjde, už bude všechno podstat-

né připraveno a budou se dokončovat zcela konkrétní práce pro bezvadný chod přehlídky. Že to bude všechno zajištěno výborně, o tom není pochyb; poznal jsem už loni, že ti, kdo připravě přehlídky obětují veškerý svůj čas, nejsou z těch, kdo by se spokojili polovičatým výsledkem. Je proto možno klidně a bez nejmenších rozpaků doporučit všem, kdo budou mít možnost do Vysokého nad Jizerou jet, aby si III. národní přehlídku vesnických a zemědělských divadelních souborů zařadili do svého plánu. Nepochybuji o tom, že to bude – stejně jako loni – akce zdařilá od zahájení až po závěrečný „sejkorák“, což je vymyšlenost vskutku náramná.

Každého, kdo do Vysokého pojede, čekají setkání s novými i starými přáteli, dobré ohotnické divadlo, zajímavé a užitečné poznatky ze seminářů a diskusí, pobyt mezi srdečnými a upřímnými hostiteli – prostě, pokud bude i Krakonoš příznivě nakloněn – kupa zážitků, na které se hned tak nezapomíná.

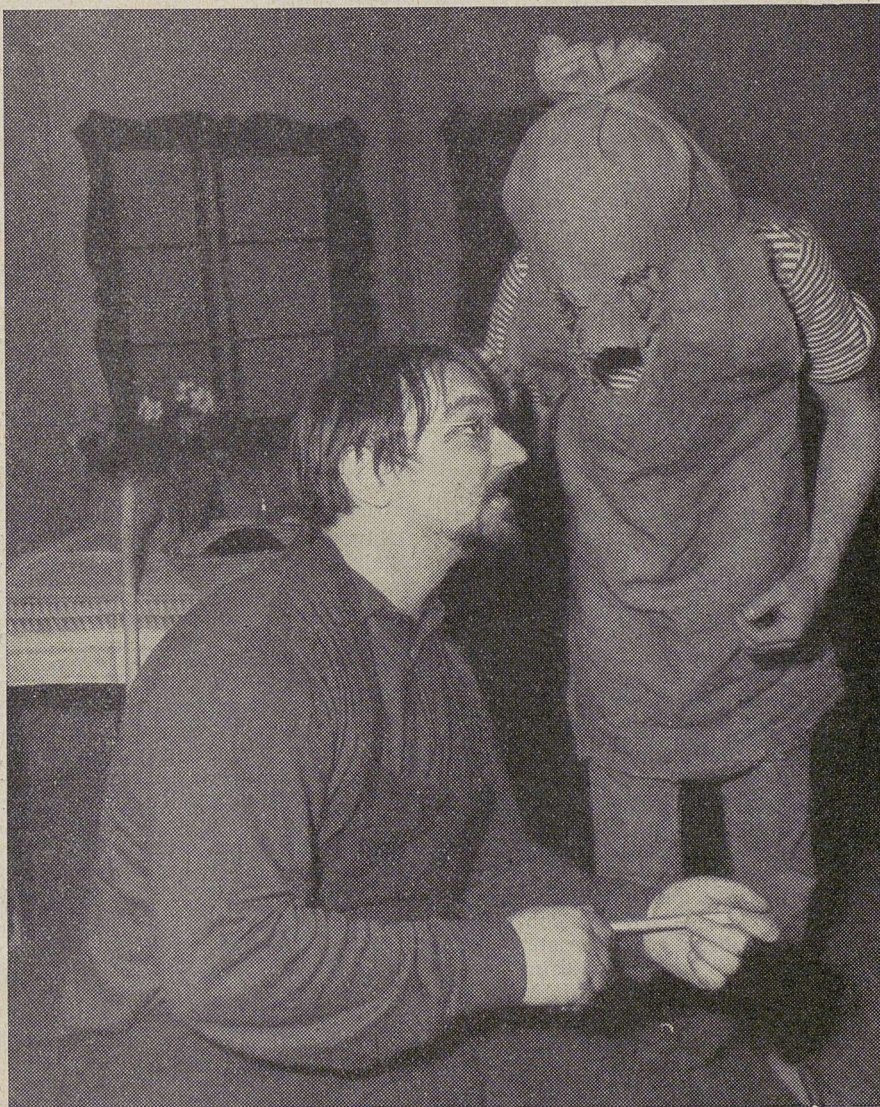
Abyste tedy měli na co vzpomínat, nezapomeňte:
15.–21. října 1972 sraz ve Vysokém nad Jizerou!

Dr. MILAN KYŠKA

LYRICKÁ POHÁDKA MODERNĚ

Divadélko ANAKREON v Rousínově na okrese Vyškov patří mezi ty divadelní soubory, které jsou mladé nejen věkem svých členů, ale hlavně mladistvou svěžestí, nápaditostí a moderností svých inscenací. V jejich práci je vždy cosi neobvyklého a neopakovatelného, maximum neotřelosti a výborně zvládnutý text, ostře pointované postavy i repliky, výstižné vydolování dramatického textu a jeho přetlumočení do osobité sféry vlastního pojetí divadelního prostoru. V dubnu 1972 představili se inscenací pohádky od Jana Makaria Strašidýlko. V jejich podání a tvůrčím záměru se hra stala zajímavou i pro dospělé diváky. Jemný, lyrický humor obsažený v představení, rozehranost jednotlivých sól i společných výstupů učinily hru zážitkem i pro náročné diváky. V režii Zdeňka Julínka vynikla především Irena Hanáková, která jako Strašidýlko PISKLE účinně spojila svět nadpřirozena se světem lidských radostí i strastí. Málodky vidíme též tak barvitě podané a s fantazií zahrané čarodějnice. Jako „show“ je provedlo trio Ludmily Zípjelové, Libuše Lesové a Aleny Müllerové. Škoda jen, že tuto kvalitní a se zaujetím nastudovanou inscenaci neuvidí diváci v jiných místech.

B. ROBEŠ

Makariova pohádka Strašidýlko v provedení divadla Anakreon Rousínov

KOUZELNÝ KLOBOUČEK Z JESENÍKU NAD ODROU

Zajímáte se o něj? Můžete ho mít. Potřebujete k tomu maličkost: dětský divadelní soubor, který dovede položit na lopatky i odbornou porotu. A klobouček je váš.

Letos to tak provedli Frenštátští z Tyršovy ulice. Vytáhli na jeviště „Strašidlo Bublifik“ a s ním přepravili i otužilce turistického oddílu Sokola Polanky nad Odrou, kteří, i když měli „Z pekla štěstí“, byli byt jen o pouhopouhou čtvrtinu lokte a dva palce přece jen horší a musili se spokojit se stříbrem. Pochopitelně, že při takové převaze magických a nadpřirozených sil mohlo být sotva opeřené „Čapí mládě“ Lidové školy umění ze Studánky až třetí.

Z pěti soutěžících dětských souborů byli to tedy Frenštátští, kteří vyhráli letošní Kouzelný klobouček. Vlastně, on je to pořádný klobouček, takový mohutný dobový širák, který každoročně bude putovat na hlavy těch nejlepších. A k němu n. p. Tonak přidává vrchovatou krabici ještě kouzelnějších a navíc neputovních suvenýrových kloboučků — pro každého člena vítězného souboru jeden. Prostě, je to něco báječného, co opět šťastně bylo vymyšleno na okrese Nový Jičín.

Proč bychom i okolo divadla nemohli poskytnout kousíček místa reklamě pro to, co vyrábíme? Nový Jičín — při vši úctě ke Strakonícím — je

přece jen kloboučnická velmoc, proč bychom klobouky nepropagovali? A pak, monopolní výrobce klobouků, n. p. Tonak, nejen ochotně, ale „vděčně a rád“ převzal patronát nad celou přehlídkou. Je to terno sehnat pro celou přehlídku štědrého mecenáše, zvláště v tak bohatě přehlídkovém okrese, jako je Novojičínsko: pro sedm přehlídek každoročně se opakujících je třeba nemálo patronů.

Když vám tedy nezabírá to staré „Stolečku, prostři se!“, zkuste tu výše zmíněnou zaříkávací formuli: „Narrrafiče prrrrachatého patrirona!“ Zkuste, však za zkoušku nic nedáte. Když se vám to podaří, máte vyhráno — pak i váš kouzelný klobouček, či jak svou přehlídku pokřtíte, bude báječný. Jistě si ani potom nebudete v ochotnické rodně žít nějak moc na vysoké noze, ale přece jen budete zbaveni té ponižující úlohy putování od dveří JZD ke dveřím závodních rad jak bosí a odraň příslušníci žebravé řehole bratří sv. Thalie.

BOHUMIL MATULA

PODĚKOVÁNÍ A SLIB

Chci se zmínit o nové formě školení, realizované Městským kulturním střediskem S. K. Neumanna v Brně. Organizační vedoucí tohoto netuctového kursu pro ochotníky, soudruh Remunda, vytvořil ve spolupráci s dr. Zdeňkem Srnou, CSc., nejen náročnou osnovu, ale podařilo se jim také zajistit vynikající lektory z řad profesorů a docentů JAMU a UJEP.

Dr. Srna dokázal ve svých přednáškách vzbudit v nás posluchačích zájem o dějiny divadla, přesvědčil nás, že ani v ochotnických divadlech nelze dnes pracovat bez základních teoretických znalostí a že právě historie divadla je inspirátorkou dnešní divadelní práce. Do teorie dramatu nás uváděl univ. p. of. Artur Závodský, DrSc. Pracoval metodou konkrétního rozboru několika dramát. Poznali jsme, že seriózní rozbor dramatu je nejen základním předpokladem jeho inscenování, ale také velkým a poutavým dobrodružstvím. S prací režiséra nás seznamoval Pavel Rimský, který nám také umožnil návštěvu svých zkoušek v Divadle bratří Mrštíků. Právě sepětí s praxí činilo tyto přednášky tak zajímavé. Akademická malířka Věra Fridrichová nás osobitou a přístupnou formou seznamovala s vývojem scénografie. Hovořila o funkčním sepětí scénického prostoru s dramatickým textem, o vývoji architektonického řešení scén a jejich inspiračním vlivu na současné divadlo.

Kurs ještě nekončí, v době, kdy píšete tuto zprávu, máme před sebou ještě lecke členů Státního divadla, soudruhů Lakomého a Částka, o práci herce, ale vzhledem k uzávěrkám Amatérské scény chci už dnes poděkovat pracovníkům kulturního střediska a všem lektorům. Mohu jim slíbit, že se všichni posluchači pokusí uplatňovat získané poznatky ve své ochotnické praxi a přivádět ji na stále vyšší úroveň.

JAROSLAVA BARTONÍKOVÁ,
členka divadla Svatoboj

ÚSPĚCH LUBINSKÉHO VESNA

První ze sedmi divadelních přehlídek ochotnického divadla, parádaných na okrese Nový Jičín, byl letos 4. ročník Lubinského vesna. Pokaždé naplněnému sálu představily se čtyři sou-

bory: Jednota Trojanovice, OB Trnávka, ZK ROH Kotouč Štramberský soubor, který zahajoval veselohrou F. G. Lorcy Čarokrásná ševcová.

Zaslouženě příznivého ohlasu u publika dosáhlo drama ukrajinského klasika Ivana Franka Ukradené štěstí, které se hráli Trojanovičti. Ale i nováček přehlídky, sympatický soubor OB Trnávka, se uspokojivě a se ctí vyrovnal s dramatickou předlohou G. Preissové její pastorkyňa. Posledním představením přehlídky byla rozmarná opereta Sto dukátů za Juana v provedení početného souboru ZK Kotouč Štramberský, kterému porota za dokonalé sladění režijně hereckého projevu,

hudby, zpěvu, tance a scénografie (včetně vlastního kostýmování) přikla cenu za inscenaci.

Diplom za nejlepší herecký ženský výkon byl udělen 68leté představitelce Kostelníčky v její pastorkyni — Marii Brusové z Trnávky. Z mužských rolí byl nejlepší Bedřich Šipoš v úloze Mykoly z Ukradeného štěstí Trojanovičků. Diplom za nejlepší scénu dostal místní soubor z Lubiny.

Celá přehlídka, která tradičně probíhá v srdečném duchu, byla letos poprvé organizována osvětovou besedou. Jejím pracovníkům a vedení domácího souboru se podařilo opět po dvou letech zapojit do patronátní činnosti

složky MV NF. Tím větší byla radost ochotníků, tím větší úspěch organizátorů a tím více se u nás ve skrovných vesnických podmínkách líbilo hostujícím souborům.

A to nejdůležitější nakonec. Za několik dnů po přehlídce zasedalo plénum MNV v Lubině, které rozhodlo o přestavbě kulturního domu, a to jak o přístavbě klubovních a skladovacích místností pro dramatický soubor, tak i o rozšíření a lepším vybavení jeviště. Nyní jsou již přípravné práce v proudu. Bude se stavět, neboť ochotníci si zaslouží pro svou práci lepší podmínky.

B. M.

OCHOTNICKÝ SNĚM

Ochotníci z opavského okresu se sešli 18. března 1972 na své druhé okresní konferenci. Zprávu o činnosti Okresního výboru Svazu českých divadelních ochotníků přednesl Joža Brus. Seznámil přítomné s repertoárem ochotnických souborů, jichž se letos na okrese rozehrálo 25. V závěru své zprávy citoval písemnou dohodu o úzké spolupráci s Okresním kulturním střediskem, která byla jednomyslně konferencí schválena.

Jako host vystoupil první místopředseda ÚV SČDO Cyril Bláha, který se zmínil o těžkých začátcích Svazu právě v kritických letech a zdůraznil, že ochotníci nezklamou důvěru, danou jim ministrem kultury soudruhem Brůžkem. Vzpomněl řady akcí, které Svaz za období dvou let organizoval a hovořil o jeho dalších plánech.

Dále pozdravil konferenci vedoucí odboru kultury ONV s. Rudolf Exner, který poděkoval OV SČDO za dosavadní spolupráci a požádal přítomné o ještě užší součinnost v aktivizování dalších ochotnických souborů na venkově.

Po diskusí byly provedeny tajné vol-

by, které vyzněly jednomyslně pro kandidátku, navrženou dosavadním okresním výborem. Zvoleni byli: Joža Brus, František Holuša, Jiří Istel a Bedřich Štencel z Opavy, Jan Katolický ze Štěpánkovic, dr. František Švec z Vítkova a Jarka Kalvodová z Koblouva. Do kontrolní komise byli zvoleni: Alois Draisařil a Jana Plecháčová z Opavy a Oldřiška Hudečková z Děhylova.

V závěru bylo ještě připomenuto školení ochotníků, které ve spolupráci s OKS zajistí profesionální lektori Slezského divadla v Opavě, a bylo přijato usnesení k dalšímu rozvoji ochotnického divadla na okrese.

J. B.

ZDRAVICE EDUARDU KALÍKOVI

Ochotnická rodina v Rakovníku oslavila 12. dubna šedesáté narozeniny režiséra a herce místního souboru TYL, Eduarda Kalíka. Rodáka z Prahy přivedla životní cesta přes Libochovice a Kostelec nad Černými lesy do města Nezbedného bakaláře. Ochotnickému divadlu se věnoval od svých osmnácti let. V roce 1946 se usídlil v Rakovníku a své herecké a režisérské zkušenosti věnoval místnímu souboru. Ve své režisérské činnosti se věnoval především mládeži. Pod jeho vedením patřil soubor mladých rakovníckého Tyla na sklonku padesátých a šedesátých let mezi nejlepší ve Středočeském kraji. Nastudoval Zuzanu Vojňovou, Příliš štědrý večer, 4:0 pro ATK, Sněhurku a 7 trpaslíků, Šestku z mravů a řadu dalších her. Nejmladší generace dnes již stoletého rakovníckého souboru ráda vzpomíná na jeho vřelý, upřímný, vpravdě otcovský vztah ke všem mladým, které učil hereckým začátkům. Sám aktivní herec prožil svůj křest v Rakovníku v postavě Bulička ve hře Velbloud uchem jehly. Mnoho postav vytvořil v Shakespearových hrách Veselé paničky windsorské, Večer tříkrálový, Sen noci svatojánské. Nezapomenutelné a vrcholné role ztělesnil v inscenaci Muži nestárnou, v roli sochaře v Nezvalově Atlantidě, v Mejstříkově Tvrdé cestě, v Drdových Dalskátech. Byl se souborem TYL Rakov-

ník třikrát na Jiráskově Hronově. V roce 1947 s Novou Orestií, v roce 1948 s Princeznou Pampeliškou a roku 1949 s Ohnivcem. Herecká spoluúčast s národními umělci Štěpánkem, Otylí Beníškovou a Eduardem Kohoutem byla tou největší odměnou za nespočetné hodiny věnované divadelním zkouškám, které vždy pravidelně a disciplinovaně navštěvoval, mnohdy na úkor osobního pohodlí i rodinného krbu.

Několiikaletá přestávka v činnosti souboru TYL v posledních letech nedala spát jeho neklidné duši a tak se začal věnovat režisérské práci v loutkové scéně. Jako člen okresního poradního sboru pro divadlo probděl vedle své činnosti v mateřském souboru nespočetné noci jako porotce, byl po několik let vedle Fr. Donáta duší přípravného výboru Rakovnícké divadelní žatvy.

Dnem svých šedesátých narozenin odešel na zasloužený odpočinek z funkce vedoucího oddělení ekonomiky práce n. p. Pramen Rakovník. Neodešel však do důchodu uměleckého.

Přáli bychom si, milý Edo, aby tomu nebylo ještě hodně dlouho. Do tvé šedesátky přejí všichni rakovníčtí divadelníci hodně zdraví a osobní pohody!

PAVEL KUBLA

Dětský divadelní soubor z Kroměříže hraje Cestu kolem světa za 77 dní. Foto Mikeš

● V Kroměříži pracuje již několik let v Domě kultury dětský divadelní soubor. Jeho poslední inscenací byla Mlejnkova adaptace Vernovy Cesty kolem světa za 77 dní. Její náročnost si vyžádala maximální přípravu – soubor ji studoval pět měsíců. Režisér souboru Josef Olišar v koncepci zdůraznil neobvyklý prvek – chtěl, aby představení bylo malou lekcí zábavného zeměpisu. Tomuto záměru sloužila i scéna. Zdařilo se vyrovnané představení (až na zpěvy a některé komparsové scény!), které potěšilo diváky doma i na několika zájezdech.

● Kaplické divadelní jaro – krajská přehlídka dětských divadelních souborů – konalo se letos již počtvrté. Pořadatelem přehlídky, která se konala ve dnech 28. 4.–1. 5. a na níž vystoupilo šest souborů z kraje, byl Městský dům pionýrů a mládeže v Kaplici. Přehlídka se zúčastnil soubor I. ZDŠ Vimperk (okr. Prachatice) s hrou V. Radikovské „Zajíček Mucánek“, soubor Jitřenka Krajského domu pionýrů a mládeže v Českých Budějovicích s hříčkou J. Bláhy „Zvířátka a loupežníci“, soubor II. ZDŠ Tábor s hrou Jarmily Kovářové „Ostrůvek přátelství“, soubor Skumafor Městského domu pionýrů a mládeže ve Vodňanech (okr. Strakonice) s hrou M. Chytré „Když padá hvězda“, soubor ZDŠ Velešín (okr. Čes. Krumlov) s hrou J. Mlejnkova „Hra na robinsony“ a domácí soubor Racek MěDPM Kaplice (okr. Český Krumlov) s hrou J. Sypala „Jak děti zachránily svět“. Přehlídka byla doplněna odborným seminářem pro vedoucí souborů. Stoupající úroveň jak celé této práce v Jihočeském kraji a zejména na Krumlovsku, tak zvyšující se úroveň některých sou-

borů, které se přehlídka účastní opakovaně, svědčí o tom, že soustavná péče o tuto činnost přináší výsledky.

● MNV ve Spytihněvi a OKS Gottwaldov ve spolupráci se Svazem družstevních rolníků uspořádaly v květnu ve Spytihněvi II. oblastní festival divadelních souborů. Na programu byly pohádka O veselém hrobaři (OB Spytihněv), dále hry Stroupežnického Naši furianti (OB Hvozdná), Tylova Fidlovačka (OB Lehotice) a Matuščíkové Kristina (OB Uh. Ostroh). Festival byl zakončen lidovou veselicí.

● Ministerstvo kultury ČSR – Ústav pro kulturně výchovnou činnost (títvar ZUČ) vydalo tiskem sborník hlavních dokumentů z příbramské konference pod titulem NÁRODNÍ KONFERENCE O ZÁJMŮVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI. Obsahuje mj. referát ministra kultury dr. Miloslava Brůžka, CSc., diskusi oddělení kultury ÚV KSČ, dr. J. Kříže, tajemníka České rady odborových svazů, Jindřicha Poledníka, člena předsednictva ÚV SSM, Pavla Čepeláka, místopředsedy ÚV Českého svazu družstevních rolníků, Jaroslava Šindeláře, ředitele ÚDLUT, N. Semjonova, zástupce ředitele ÚDLUT v Moskvě, dále dopis účastníků konference ústřednímu výboru KSČ a prohlášení účastníků. Publikace byla vydána zdarma pro potřeby krajských a okresních národních výborů a jejich kulturních zařízení a aktivu ZUČ ve společenských a zájmových organizacích.

● V sobotu 29. dubna byla ve Václavovicích ukončena okresní divadelní soutěž, jejímž vítězem se stal soubor OB Kozlovic s inscenací Ostrovského Bou-

ře. Další místa obsadily soubory Slezan Václavovice (Nestroy, Lumpacivagabundus), Dům kultury VP Frýdek (Goldoni, Sluha dvou pánů) a Matice Slezské Návsí (Drda, Hrátky s čertem). OR ZUČ ve Frýdku-Místku dotovovala tři nejlepší finančními cenami (500, 400, 300 korun), nejlepší individuální výkony byly odměněny věcnými cenami.

● Na druhé okresní přehlídce vesnických souborů Gottwaldovska, uskutečněné koncem dubna ve Hvozdné, se hrály tyto hry: Stroupežnického Naši furianti (OB Hvozdná), pohádka Dřevěný zámeček (ZDŠ Malenovice), Vítkovského Dům u doktorů (SRPŠ Malenovice) a Camolettioho Pomocnice v domácnosti (OB Újezd).

● V rámci festivalu ZUČ uspořádaly OKS a OV ČSDR v Mladé Boleslavi soutěž vesnických divadelních souborů. Uskutečnila se v květnu na dvou místech, v Mohelnici nad Jizerou a Přepeřích. Vystoupily soubory: OB Horní Stakory (Šafránek, Kudy kam), OB Malá Bělá (Macháček, Ženichové), Tyl OB Dolní Stakory (Voglová, Pasáček vepřů), OB Luštěnice (Tajovský, Ženský zákon), OB Ledce (Afinogenov, Mášenka) a mimo soutěž Okresní divadelní studio Mladá Boleslav s hrou VI. Říhy Variace F-moll.

● Krajská přehlídka vesnických divadelních souborů Jihočeského kraje, Volyňské divadelní jaro, přinesla na sklonku dubna zajímavý repertoár, v němž se z české klasiky objevil Stroupežnického Zvíkovský rarášek a Klicperova málo hraná komedie Tři hrabata najednou, ze světové klasiky Gorkého Vassa Železnovová.

Jednota Trojanovice hraje Frankovo Ukradené štěstí. V roli Anny M. Tabáčková

úterý — ND uvedlo v překladu O. Ornesta a za režie J. Pleskota (na scéně O. Šimáčka) hru Američana A. Millera Všichni moji synové. Dnes pětadvacet let stará hra ztratila mnohé ze své síly. Cítíme na ní dramatikovo tehdejší úporné tíhnout ke konsekvenci iberovského modelu klasického dramatu. Nicméně i s odstupem let nám tato hra i výborná inscenace Pleskotova potvrzují, že sedmapadesátiletý dramatik je dnes žijícím klasikem svého oboru. Znamenitou cizelérskou autorskou prací a pak díky svému jednoznačnému postoji — ve jménu pravdy člověka, proti zkomercionalizované společnosti peněz, lži a přetvářky. Pleskot má s tímto autorem inscenační zkušenosti, rozumí mu. A to se ukázalo i tentokrát. Centrem inscenace je především vynikající, hluboce jednoduše črtaný výkon Vítězslava Vejražky jako Joe Kellera, člověka, který nakonec uznává svůj etický defekt, kterého se za války dopustil, jenže nedovede najít jinou cestu nápravy, než kulku do čela.

středa — Zajel jsem si do Liberce, kde v Divadle F. X. Šaldy hostovalo Zemské divadlo z východoněmeckého téměř třístatisícového města Halle. Od roku 1966 je na čele tohoto souboru režisér Horst Schönemann — vyšla o něm v NDR právě monografie — předtím tvůrce berlínského Maxim Gorkij Theater. Soubor, vytvořený převážně z mladých herců, hraje kolektivně, i když se skládá ze zajímavých individualit. V Liberci hráli Schönemannovu inscenaci Gorkého Na dně. Na brechtovsky laděné scéně — převládá šedá a hnědá barva, mléčné bílé nasvícení — obdařené jen několika praktikáblu, suplujícími stůl či postel, rozehrává režisér konflikt mezi dobrem a zlem, hru o ztracených iluzích a o naději. Vyúsťuje v Satinovo nepatetické, leč zapalné vyznání víry v člověka. Mensch, Mensch, Mensch... kreslí Satin po zemi, po dřevě praktikáblu, neboť našel v sobě naději na možnost budoucí cesty svého života i životů ostatních uražených a ponížených. V tomto podání je to apelativně politická hra!

čtvrtek — O den později hrálo totéž divadlo v krásné secesní budově v Jablonci nad Nisou místo původně ohlášené novinky H. Kanta Aula, klasickou, přes čtyři sta let starou Držičovu komedii Dundo Maroje (Vater Marojes Geld). Výtvarné prostředky zůstaly nezměněny, scéna i kostýmy opět nevyňikají barevností, zato komediálnost hry umocnil režisér Lothar Schneider způsobem, na jaký jsme sotva v německých souborů zvyklí. Je to šťastná, živá, rytmická a vtipně hraná komedie, naznačující, jak velkým rozsahem vládně herecký rejstřík tohoto divadla, o němž se v poslední době hodně diskutuje v NDR a píše i za hranicemi země. Škoda, že jsme německé přátele neviděli v Praze, myslím, že by si to úroveň představení zasloužila. Zvláště, když např. v Jablonci zelo divadlo prázdnotou!

pátek — V české premiéře uvedlo hradecké divadlo slovenskou novinku Žebrácké dobrodružství. Její autorem je dnes již zkušný Ján Solovič (nar. 1934), autor, který zhruba

ba před dvaceti lety začal nenápadnou lidovou hrou Posledná hrmavica a pak se přes pěknou řádku rozhlasových, televizních a divadelních her vypracoval až na jednu z předních osobností soudobého slovenského dramatu. Píše hry o malých lidech a jejich problémech, hry společensky aktivizující, úsměvné, až satirické. Žebrácké dobrodružství je vysloveně hra divácká. Proto ji také připravuje několik dalších divadel, uvedla ji rovněž pražská scéna. A jistě po ní sáhnou i amatéři. O čem hra pojednává se nemohu v téhle poznámce do bloku zmiňovat, poznamenám si jen, že jsem se již podruhé v tomto divadle setkal s nesmírně talentovanou prací mladého absolventa JAMU Pavla Pecháčka, jemuž jsem nedávno v rubrice Mláďa i mláďi věnoval, jak se mi opět potvrdilo, oprávněnou pozornost.

sobota — Karel Palouš nastudoval se souborem Realistického divadla Jiráskovu Lucernu. Vzpomínám si ještě na inscenaci, kdy byla Realistickým tato hra jedním z podnětů ke studiu díla K. S. Stanislavského a kdy o studiu Lucerny kolovaly nejrůznější zajímavosti. Jak ten čas běžel! Dnes je to docela jiná inscenace a přece má s tou minulou mnohé společné — realistický základ, jemný, ohleduplný přístup ke klasickému dílu a tak jako tehdy, snad dnes o poznání větší, velice živý ohlas v hledišti. Je to milé představení české pohádky, vděčné pro velké i malé. Jen jednu věc nemohu zamlčet, pěkná, lyrická cftěná scéna Jana Sládka je tak málo barevně viděná! Proč? Copak naše příroda má skutečně tak málo barev?

pondělí — tuhle noticku do svého divadelního poznámkáře si nemohu odpustit. Stojím před zastrčenou budovou na berlínském B. Brecht Platz. Nahoře na střeše budovy ční kruh a v něm nápis BERLINER ENSEMBLE. Když se člověk ocitne poprvé v životě tváří v tvář něčemu, o čem tolikrát slyšel, četl, tváří v tvář budově slavného divadla, jehož geniální tvůrce B. Brecht a později jeho žena H. Weiglová udělali tak mnoho pro socialistické divadlo, cítí jakési dojetí. Tak tady to je! V sousedství jiného divadla, za zády staříčkého hotýlku Albrechtshof, na malém náměstíčku, na břehu říčky, kousek od stanice S-bahnu a opodál našeho kulturního střediska. V samém srdci Berlína. Žel, představení neuvidím, až jindy. Na divadle visí několikametrový transparent: divadlo hostuje na Divadle národů v Paříži a jakmile se vrátí, uvede dne 12. května 1972 večer na počest výročí smrti H. Weiglové inscenaci Brechtovy hry Pušky paní Carrarové. Když odcházím z tohoto divadelně posvátného místa, jde proti mně asi třicet lehkonožných dívek s bubínky a barevnými kostýmy, odněkud zní hudba. Stop! Ještě jednou, křičí muž v kožené bundě! Berlínská televizní tady natáčí, v tichém koutku města, revuální televizní film...!

Ales-Fuchs

tip pro vás

tip pro vás

Před několika lety vydávala DILIA malé studijní a čtenářské edice, v nichž seznamovala odběratele s významnými a zajímavými současnými autory světového divadelnictví. V letošním roce se k této své tradici vrací a připravila „Malou řadu socialistických autorů“, v níž jsou zastoupena díla, která výrazně reprezentují svoji zemi. Zatím je

připraveno osm titulů, z nichž už vyšly tyto čtyři: R. Schneider **Zámecká hospoda** (NDR), L. Tabi **Jako po másle** (Maďarsko), A. Rodionovová **Syn Jeho excelence** (SSSR) a R. Kerndl **Divka, kterou jsem potkal** (NDR).

Z nových divadelních textů, které DILIA rozmožila, vybíráme tentokrát komedii Aldo de Benedettiho **Třicet**

vteřin lásky (přeložil Jan Makarius — 4 muži, 4 ženy — devizové volná). Před časem hra téhož autora — Dobrou noc, Patricie — sklízela na našich ochotnických scénách velký úspěch. Třicet vteřin lásky je jednoduchá komedie, odehrávající se v rodině zubního lékaře, jejíž všední život obrátí neobvyklá událost. Paní domu Gracie porazí autem

jakéhosi mladého muže, který chce velké odškodné a hrozí prostřednictvím svého advokáta žalobou. Ale jak se později ukáže, mladík je Graciiným ctitelem a touží po její přízni. A tak morálka nemorálka — celá rodina donutí hrdinku spíše k milostnému ústupu v podobě polibku, jen aby nemusela platit. I méně zkušný soubor si jistě s touto hrou poradí.

Z jiného konce světa je další velmi dobrá komedie. Jejím autory jsou sovětsí dramatici Emil Braginskij a Eldar Rjazanov. Josef Palla ji přeložil pod názvem **Sůva**. Toto hanlivé přízvisko

dali kolegové a kolegyně své nadřizené, typicky staropanensky se chovající paní ředitelce. A jak už to tak bývá, promění tuto suchou, věcnou, přísnou a nepřitažlivou ženu lásku. A co se všechno mezitím spletlo a propletlo — to je náplní této opravdu vtipné a dobře napsané hry (2 muži, 4 ženy).

Mladému souboru, který má k dispozici dobrou kapelu nebo instrumentální skupinu, by mohla být vítaným titulem do repertoáru polská úsměvná hra plná písniček **Počet nepravděpodobnosti** od Jerzy Jurandota. V ní se sváří otec-odborník v programování a syn-textař

o úroveň populární hudby. Otec chce dokázat primitivnost textů a melodií těchto písní i zbytečnost synova povolání a tak začne písničky „vyrábět“ pomocí techniky. Na čas sklídí úspěch. Ale možnosti stroje se přece jenom nedají měřit možnostmi lidské fantazie a hra končí otcovským uznáním.

Abychom ani tentokrát nezapomněli na děti, upozorňujeme na to, že DILIA rozmnožila další z oblíbených čtvrtkových pohádek — **Jak měl Rumcajs Císpiska**, kterou pro jeviště přepsal Saša Lichý. hš

(MÍT NÁPADY DOVOLENO)

Rubriku vede JINDRA DELONGOVÁ

NÁPADNÍK

(Pro děti, které si umějí vymýšlet)

Pro děti, které si umějí vymýšlet, připravujeme novou soutěž a vůbec celou novou úpravu naší rubriky. Ale než s ní začneme — „Kamarády budme — dluhy sobě platme!“, praví lidové přísloví. A my máme jeden malý dluh z osmého čísla loňského ročníku. Měli jste za úkol napsat krátkou scénku, ve které by vystupovali kluci Jirka a Luboš, děvčata Lenka a Věra, kouzelník Fidlifous, moudrý kocour Amádeus a školní skřítek Perolín.

Polovina z vás napsala opravdu scénku, ve které všichni hovoří přímou řečí, a druhá polovina na-

psala svůj příběh spíš jako povídku. Za každou skupinu jsme vybrali dva vítěze, kteří dostanou knihu. Jsou to: Zuzanka Chytilová z druhé třídy ZDŠ, Jiří Rambousek ze sedmé, Eva Plšková z šesté a Petr Holeček z osmé třídy.

I když jste psali své povídky a scénky o prázdninách, kdy panuje mezi žáky a učiteli příměří, přece jen mnozí z vás pomstychtivě využili kouzelné moci kouzelníka Fidlifouse, moudrosti kocoura Amádea a školních zkušeností skřítky Perolína, k pronásledování členů učitelského sboru. Mnohokrát také využíváte kouzelných bytostí k nápravě školních katastrof — k likvidaci špatných známek a poznámek v třídních knihách, nebo k napovídání při zkoušení. Uvěřejňujeme scénku Petra Holečka, která je kratičká a navíc si v ní pomáhají navzájem děti i kouzelné bytosti — takže je spokojenost na obou stranách, a pohádku Jiřího Rambouska.

SCÉNKA PETRA HOLEČKA

V poslední době se ve škole děly divné věci. Dětem bylo zima, protože ústřední topení netopilo, ani voda netekla. Byli zavoláni odborníci, ale ti závadu neobjevili. Proto na věc šly samy děti: dívky Lenka a Věra a chlapci Jirka a Luboš.

Věra: Měli bychom v té věci něco podniknout.

Lenka: Taky si myslím.

Luboš: Já mám nápad. Jak jistě všichni víte, mám doma kocoura Amádea, který je moudrý a navíc ještě umí mluvit. Ten nám jistě poví co dělat.

Amádeus (právě přichází): Jak jsem slyšel, právě jste o mně mluvili. Víím, v čem si nevíte rady. Já také nevidím do této školní záhady. Ale něco vám poradím. Na kouzelné zaklínadlo Kuliky, kuliky bum, lárum, fárum, rum se vám ukáže kouzelník Fidlifous, který vám jistě poradí.

Děti: Děkujeme.

(Kocour odchází)

Děti: Kuliky, kuliky bum, lárum, fárum, rum. (Objeví se kouzelník)

Kouzelník: Víím, co vás trápí a pomohu vám. Musím ale mluvit krátce, protože mám mnoho práce!

Skřítek Perolín má obydlí v potrubí za kotelnou. Víc vám neřeknu.

(Děti ani nestačí poděkovat a kouzelník zmizí)

Jirka: Asi víím, co tím kouzelník myslí. Skřítek nemá kde bydlet! A proto bydlí v tom potrubí, aby mu bylo teplo a mohl si brát vodu. Proto navrhuji — abychom mu postavili obydlí se vším všudy.

Děti: Ano, ano. Honem začněme!

(Děti staví krásný malý domeček pro školního skřítku — ten přijde a je velmi překvapen a dojat)

Perolín: Mockerám vám děkuji a za to, že jste tak hodní, se za vás přimluvím ve škole, aby na vás byli učitelé hodní.

ŠKOLNÍ POHÁDKA JIŘÍHO RAMBOUSKA

Bylo několik dnů před začátkem školních prázdnin, ale učitel Očko byl přísný. V jeho hodině nemohli kluci ani chvilku lelkovat. Zrovna dnes nechal po škole Jirku a Luboše ze třetí třídy. Oba čekají po obědě ve školní jídelně na učitele. A najednou...

„Hele, Jirko, kouzelníci!“ „Co to povídáš, kouzelníci přece neexistu...“ „A proč by ne?“, vložil se do toho ten divný, starý muž v dlouhém hávu. „Jsem kouzelník Fidlifous a toto je moudrý kocour Amádeus,“ ukázal na černého kocoura, běžícího okolo. Fidlifous pokračoval: „Vidím, chlapci, že máte trápení! Přejte si tedy každý jedno přání a budu-li moci či chtít, vyplním vám je!“ Chlapci vybuchli najednou: „Abychom nemuseli být dnes po škole!“ To však odmítl kocour, že prý si zasloužený trest musí odpykat.

Nakonec si oba hoši přáli mít krásné prázdniny. Kouzelník jim to slíbil a zmizel, protože právě

vcházel učitel Očko s dvěma dívkami. Byly to Lenka a Věra, které byly také po škole.

S. učitel Očko začal zkoušet: „Jirko, kolik je 4×7 ?“ Jirka se potil. „ 4×7 je 28,“ ozvalo se za ním potichu. Jirka to jen zopakoval. „Správně! A kolik je 8×7 ?“ I podruhé se Jirka spolehl na nápovědu. „Dobře.“ Pak byl vyvolán Luboš. I ten odpovídal správně a stejně i Lenka a Věra.

Učitel odešel a Jirka děkoval děvčatům za nápovědu. „Cóóó? My jsme ti přece vůbec nenapovídaly!“ „Tak kdo to byl?“ „No přece já,“ ozvalo se za stupínkem, „já školní skřítek Perolín.“

„No to už je těch pohádkových bytostí trochu moc!“ řekli oba kluci. Perolín se jenom usmál „Víte co, jděte pěkně domů a nedělejte si ze mne hlavu a úplně na mne zapomeňte!“

Děti tak učinily a skřítek jim později, po krásných prázdninách, ještě mnohokrát pomohl — ale už ho nikdy neviděly.

DĚTI, POZOR!

Už od příštího čísla se objeví naše rubrika v nové úpravě.

Vaše redakce

V Amatérské scéně se už psalo o zájezdu kaplického souboru s hrou *Koráb Racek do Scheersbergu* v NSR. To víte, zážitků bylo moc. Ze souborového deníku jsme jeden vykradli: „Libilo se mi, jak jsme byli přijati a že tam také vyvěsili naši vlajku. Před divadlem jsem měla velkou trému, ale připomněla jsem si maminku, která nám drží palce, a dala jsem do toho všechno. Obecnostvo bylo vděčné, tleskalo nám každou chvíli. Když jsme dozpívali poslední písničku, byl potlesk jako hrom. To byl můj největší zážitek z NSR.“

SLABIKÁŘ AMATÉRSKÉ SCÉNOGRAFIE

MILOŠ HONSA

Kostým římské antiky

Látky vlněné, hebké, hedvábné, jednobarevné s vetkanými vzory. Barvy rudá, černá, žlutá, zelená, tmavá, zlato, stříbro. Smuteční barva bílá.

Muži: Tunika dlouhá ke kolenům, s rukávy, přepásána šňůrou. Přes tuniku tóga. Tóga byla odznakem plnoprávných občanů a na postavu se aranžovala. Byla oválová, rozměrů 150 cm X 450 cm. Římský šat byl bez ozdobných lemů. Jen purpurové pruhy od krku dolů umístěné na okraji a dole byly odznakem určité hodnosti. Bílá tóga s úzkým purpurovým pruhem byla odznakem senátorů. Césarové a vojevůdci měli tógu zdobenou zlatem nebo celou purpurovou. Smuteční tóga byla z počátku hnědá, šedá nebo černá. Až v pozdějších letech se smuteční barvou stala bílá. Vznešené Římanky se oblékaly do dvou tunik. Vrchní se nazývala stolou. Přes tuniku nosily bílou tógu zvanou alba vestis. Také nosily palu. Byl to podlouhlý

kus látky připevněný sponami na ramenou a splývající na zádech jako plášť. Na hlavě závoj. Ozdoby: prsteny, máhrdelníky, náušnice, opasky bohatě zdobené zlatem, náramky z drahých kovů. Učesy homolovité, bohatých prstenců. Nosily se i paruky. Obuv u mužů i žen: červené opánky, vysoko šněrované. A jako tóga patří k obleku římského občana i střevíc calceus. Calceus patricius, střevíc patricijský, rovněž z červené kůže, měl vysokou podešev, černé řemínky k šněrování a ozdoben byl sponou ze slonoviny v podobě púlmšice. Calceus senatoris (střevíc senátorský) byl černý, bez spony. Lid nosil střevíc pero ve formě boty, sahající až ke kotníkům, kde byl svazován.

Kostým středověku

Románská doba: Bylo používáno jednobarevných látek. Lid nosil lehká vlněná sukna a šlechta akasmit.

Muži: Trikot na nohy (punčochy ze sukna nebo plátna). Delší tunika téměř k lýtkům, s úzkými rukávy. Lemováno pruhem světlejší barvy. Kolem boků pás pobitý kovanými ozdobami. Hlavy pokrývány kožešinovými čapkami nebo čapkami s látkovým závěsem, který zakrýval zátylek. Půlkruhový plášť sepnutý na pravém rameni sponou se přehazoval přes levé rameno. Na nohou se nosila plstěná nebo kožená obuv až ke kolenům nebo střevíce se zobcí. Vlasy polodlouhé, knír, bradka.

Ženy: Dlouhá tunika s úzkými dlouhými rukávy, hodně nízká pod pasem přepásaná, zdobená bohatými portami. V pozdější době přibyla přes tento šat kratší tunika se širokými rukávy sahajícími k předloktí. Nebyla zdobená a nepřepásala se. Přes záda se nosil plášť spojený na prsou ozdobnou sponou nebo zlatým řetězem.

(Pokračování)

EGON RANNET

KRIMINÁLNÍ TANGO

Hra o dvou dějstvích a dohře

(pokračování)

DĚJSTVÍ DRUHÉ

Scéna představuje výslechovou místnost a část chodby před ní.

Obraz první

V místnosti za stolem sedí poručík, listuje ve spisech. Proti němu sedí Jan.

PORUČÍK

Tak vy nám tedy nic neřeknete o vyloupené prodejně v Pjaranu?

JAN

O tom nic nevím.

PORUČÍK

No dobrá — vezmeme to z jiného konce. Zahraniční turisté ...

JAN

Nic jsem od nich nekupoval.

PORUČÍK

Chcete tedy říct, že třicet barevných propisovaček a deset slunečních brýlí, které jste měl v aktovce, jste dostal darem?

JAN

Vypadá to tak.

PORUČÍK

Dárek od neznámého muže — ano? Vážně na tom trváte?

JAN

Ano. Přijímat dárky je snad dovoleno? Nebo ne?

PORUČÍK

Proč vám ty věci daroval?

JAN

Zřejmě se mu zachtělo mě obdarovat.

PORUČÍK

Jakou řečí jste spolu mluvili?

JAN

Estonsky.

PORUČÍK

(zapisuje) Jak se jmenuje?

JAN

Nevím.

PORUČÍK

Nevíte. Od koho jste dostal příkaz tuhle záležitost vyřdit?

JAN

Od nikoho jsem žádný příkaz nedostal.

PORUČÍK

Proč lžete? Jenom si tím uškodíte. Kdo byl u vás včera večer na návštěvě?

JAN

Byl jsem opilý. Slavil jsem narozeniny.

PORUČÍK

Narozeniny? Osmnácté, že? Jste tedy plnoletý? Víte, co to pro vás znamená? — V krabičce se žvýkačkou jsme našli deset desetidolarových bankovek. O tom také nic nevíte?

JAN

Ne.

PORUČÍK

A o dvou zlatých mincích, které jsme vám našli pod podšívkou saka.

JAN

Koupil jsem je od jedné neznámé ženy.

PORUČÍK

Neznámé? Kolik jste platil za kus?

JAN

Už si nepamatuji.

PORUČÍK

Proč jste je kupoval?

JAN

Pro zlé časy.

PORUČÍK

Vyjáždíte se přesněji.

JAN

Nemohu být přesnější.

PORUČÍK

Vaše škoda. Proč tak urputně zapíráte? Jaké jsou vaše vztahy k Viktorovi Kramsu?

JAN

Neznám.

PORUČÍK

K Freddymu, k Maiju, k Jukimu, ke Kikině... a k Lillian?

JAN

K Lillian? Lillian do toho nepleťte, Lillian je slušná holka... já...

PORUČÍK

Slušná? Vida — chytil jste se. (Vstoupí plukovník bezpečnosti v tmavším civilním obleku. Tíše si sedne vedle poručíka.)

PLUKOVNÍK

Nenechte se rušit.

PORUČÍK

Rozkaz, soudruhu plukovníku.

PORUČÍK

Tak nač jste potřeboval třeba ty zlaté mince? Sám vidíte, že nemá cenu zapírat! Mluďte!

PLUKOVNÍK

Kingisepp, Kingisepp — vy jste Kingisepp?

JAN

Ano.

PLUKOVNÍK

Jeden můj přítel z vojny se taky tak jmenoval. Alexandr...

JAN

Alexandr Alexandrovič...

PLUKOVNÍK

Ano. Alexandr Alexandrovič... Jste jeho příbuzný?

JAN

Byl to můj dědeček.

PLUKOVNÍK

Dědeček. Vy jste tedy Aljošův vnuk. (Vezme Jana za ramena a prohlíží si ho ze všech stran) Proto mi byl váš obličej tak povědomý... stejné čelo, stejné oči... Aljoša byl tedy váš dědeček...

JAN

Ano.

PLUKOVNÍK

Zahynul u Velikých luk. Před mýma očima. Byli jsme velcí kamarádi. Byl to dobrý chlap. Odvážlivý. Ten se snad nebál ničeho. — Jednou se zmínil i o synovi. Snad byl taky v armádě... jako záložák.

JAN

To je můj otec.

PLUKOVNÍK

On nebyl na frontě?

JAN

Ne.

PLUKOVNÍK

Vzpomínám si, že jsme u našeho praporu měli malíře, který tvého dědečka namaloval. Jenže obraz nedokončil — Aljoša druhý den padl.

JAN

Já vím. Dědeček drží samopal a usmívá se... vedle něho sedí ještě někdo...

PLUKOVNÍK

To jsem já... Vy máte tedy obraz doma?

JAN

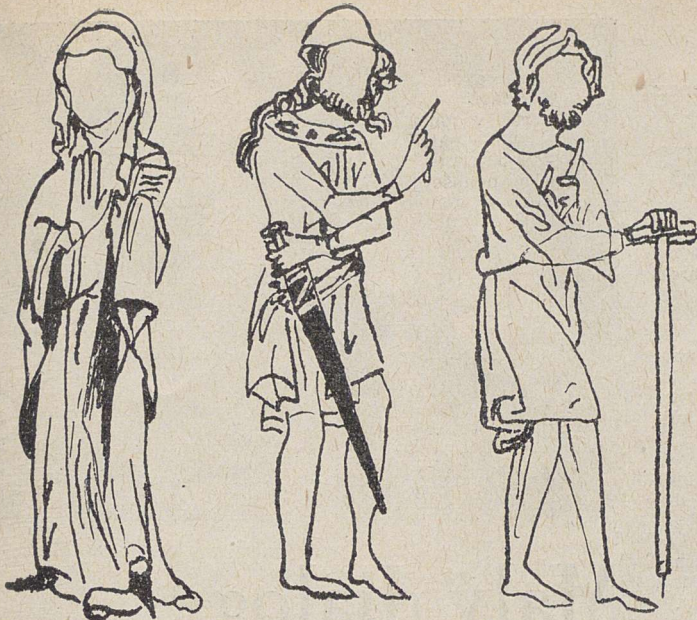
Ano. Na půdě.

PLUKOVNÍK

Na půdě. Hm. Tvůj dědeček byl bezesporu hrdina.

PORUČÍK

Promiňte, soudruhu plukovníku, můžeme pokračovat ve výslechu?

Dürer: Obledení k tanci z r. 1500

PLUKOVNÍK

Ano, jistě, promiňte.

PORUČÍK

Komu jste ukradl ty mince? Podřekl jste se — nemá cenu dál zapírat!

JAN

Patří matce.

PORUČÍK

Matce? Vy tedy svou vlastní matku...

JAN

Prosím vás, já jsem unaven... já...

PLUKOVNÍK

Nechte ho odpočinout, soudruhu poručíku.

PORUČÍK

Rozkaz, soudruhu plukovníku. Můžete jít — a doufám, že si vše rozmyslíte.

PLUKOVNÍK

Mohl bych se na ten obraz přijít podívat?

JAN

Proč ne, soudruhu plukovníku.

PORUČÍK

[Zmáčkne tlačítko, vejde seržant] Odvedte vyšetřovaného. [Seržant s Janem odchází. Plukovník se za Janem dlouze dívá]

PLUKOVNÍK

Byl jste na frontě? Vlastně, co se ptám, vy jste mladíček.

PORUČÍK

No tak — mladíček —

PLUKOVNÍK

To jsem si jenom vzpomněl na jednu noc, kdy jsme s Alexandrem čekali na nepřátelskou hlídku. Hvězdy zářily jako v míru, byl třeskutý mráz — Aljoša se smál, říkal: Stefane, čím hůř, tím líp. My to vydržíme, ale oni ne. Celou noc něco vypravoval, těšil se na syňa. Ráno padl. No — tak teď jsem poznal jeho vnuka.

[TMA]

Obraz druhý

Jan se seržantem jdou chodbou. Proti nim jde druhý strážný s Lilian. Jan sebou trhne a zůstane stát. I Lilian se zastaví. Chvilí ticho.

JAN

Lilian...

LILIAN

Musím, Honzo.

JAN

Co musíš?

LILIAN

Nezlob se.

JAN

Proč se o mě staráš?

LILIAN

Vyčítáš mi to?

JAN

Nevím.

LILIAN

Všecko bude dobrý, uvidíš. Půjdeš na universitu a... já, víš, já...

SERŽANT

Pokračovat v cestě, mladíku. Není zrovna vhodná doba vybírat se se slečinkama. Teď byste měl spíš rozjímat.

[Seržant popadne Jana a odvádí ho chodbou. Druhý strážný vede Lilian opačným směrem]

STRAŽNÝ

Tak pojďte, prosím.

[TMA]

Obraz třetí

Ve výslechové místnosti.

PORUČÍK

S vozem?

LILIAN

Ano. Otec Honzy má vůz. Stejně Honzu potřebují jenom kvůli tomu vozu.

PORUČÍK

Víte něco bližšího?

LILIAN

Zaslechla jsem jenom, že po-

zítí ráno má být Honza někde s vozem...

PORUČÍK

Nevíte kde? Snažte se vzpomenout si.

LILIAN

Nevím. Viktor jenom říkal: je to šedesát kilometrů směrem k moři.

PORUČÍK

Výborně.

LILIAN

Prosím vás, berte to tak, jako že to říká on sám. Nechtěla bych... mám o něj takový strach. Nechápu, jak se do toho mohl zaplést. Já přece nejsem udavač, já jenom, aby Honza...

PLUKOVNÍK

Honzovi můžete jenom pomoci. Partu už jsme stejně zatkli. Váš Honza toho stejně moc neví a nesmyslně zapírá.

LILIAN

Tak vy už jste je zatkli?

PLUKOVNÍK

Byli dost neopatrní.

LILIAN

Co uděláte Honzovi?

PLUKOVNÍK

Máte ho ráda?

LILIAN

Poslední dobou vedl takové řeči — jako že se zabije a tak. Jako že člověk musí mít sílu... a pořád to opakoval... dokola. Že prej jsem měšťák. Já mu nerozumím. Nechce se mi věřit, že by to dělal všechno... jenom z vděčnosti...

PORUČÍK

Z vděčnosti?

LILIAN

Včera jsem se dozvěděla, že hned napoprvé byl Honza s nějakými klukama vykrádat telefonní budky. Ty kluky jste chytili... Honzu ne... Viktor se mi pochlubil, že těm klu-

kům nařídil, aby mlčeli... a tak... Viděla jsem, jak je to Honzovi nepřijemný, viděla jsem to... Viktor to tak zdůrazňoval...

PLUKOVNÍK

Jak je vidět, ženy jsou rozumnější daleko dřív než muži.

LILIAN

Prosím?

PLUKOVNÍK

Nic. Děkujeme vám. A až se jednou udáte — za Honzu, dejte na něj pozor.

LILIAN

Má takové nápady. Napovídá rodičům, že čekáme dítě — to ovšem není pravda. A když někdy sama — jen tak — řeknu něco o vdávání — tak se mi směje, ale —

PORUČÍK

Děkujeme, soudružno, děkujeme. Můžete jít.

LILIAN

Promiňte. Na shledanou. [Odejde]

PLUKOVNÍK

Vy jste přísný, Sölme.

PORUČÍK

Promiňte, soudruhu plukovníku, ale přísnost musí být. Nebudu se tu přece s nimi vybírat jako s dětičkama.

PLUKOVNÍK

Zavolejte dalšího.

PORUČÍK

Rozkaz, soudruhu plukovníku. [Poručík zmáčkne tlačítko. Vejde seržant] Přiveďte vyšetřovanou ze čtyřky.

[Seržant zmizí a za chvíli se objeví s Kikinou. Kikina má obličej opuchlý od slzí. Špatně se ovládá, co chvíli sebou trhne a vzlykne. Seržant odejde] Posadte se. — Už jste se trochu uklidnila? — Vraťme se tedy k vašemu deníku. [Poručík vez-

me se stolu deník Kikiny. Kikina se znovu rozpláče) Proboha, neplačte. Vám osobně deník u soudu velice pomůže.

KIKINA
Proč jsem ho jen psala. Freddy je v tom teď až po uši. Freddy mi vždycky píská svatební pochod.

PLUKOVNÍK
Ale děvenko — než se vdáte, všechno se zahojí.

KIKINA
Jo — vdám. Teď už sotva.

PORUČÍK
Jak jste se dostala do Viktorovy party? Z čeho žijete? Rychle, stručně, žádné odbočky. A utřete si slzy.

KIKINA
Když já nevím, jestli to můžu říct.

PORUČÍK
V deníku je toho tolik, že už vám stejně nic...

KIKINA
No jo — ale když vy jste takovej mladěj...

PORUČÍK
Jsem v uniformě, mládí nemládí — mluvte!

KIKINA
Je to asi tři roky. Šla jsem jednou do kavárny Energia. Sedla jsem si ke stolku a pak ke mně přisedla Maiju. Tenkrát jsem ji neznala. Možná to byla náhoda, že si sedla zrovna vedle mě. Měla jsem tenkrát jen na černý kafe... Ale Maiju vytáhla prachy a začala najednou objednávat víno a cukroví — a pak všechno velkoryse zatáhla. A pak mě pozvala, abych šla s ní — na nějaký mejdan — tak jsem šla... a když jsem se ráno probudila, ležel vedle mě nějaký plešatej chlap... a — pak mi Maiju dala stovku.

PLUKOVNÍK
Kolik vám tenkrát bylo?

KIKINA
Patnáct.

PORUČÍK
Co vaši rodiče?

KIKINA
Rozvedli se, ale to už je dlouho. Táta pracuje někde na okrese... slyšela jsem, že se znovu oženil.

PORUČÍK
A matka?

KIKINA
Ta žije s nějakým... bůh ví, co je to zač.

PORUČÍK
Bydlíte u babičky?

KIKINA
Jsem tam hlášená.

PORUČÍK
Jak se k vám chová babička?

KIKINA
Copak ta, ta je hodná. Mičí, na nic se neptá, i najíst mi dá, když jsem na suchu. I když poslední dobou jsem málokdy bez peněz. Viky mi vždycky dá, když potřebuju. Tyhle šaty mi taky koupil... a prádlo taky... to je hodnej kluk. Má dobrý srdce. A moc chytřej, náhodou. Čte básně a tak... filosofuje.

PORUČÍK
Vás také posílá za turisty?

KIKINA
No, někdy, ale málokdy. Jenom když Maiju nemůže nebo...

PORUČÍK
Byla jste v Pjarnu při vyloupení té prodejny?

KIKINA
O žádné prodejně nevím.

PORUČÍK
Ale prosím vás, co to má za smysl. Každý si hraje na hrdinu. Víme už toho tolik, že nějaký detail...

KIKINA
Nebyla jsem tam. Takovejmahle věcma já se nezabývám. Jenom jsem dovolila, aby si ty pytle postavili k nám do kuchyně.

PORUČÍK
Babička jistě nemá tolik peněz jako vy, nemyslíte? Jako důchodkyně...

KIKINA
Chodí uklízet. Já jí někdy pomáhám, abyste věděl. Mejt okna nebo pastovat parkety.

PORUČÍK
Ano, ano. I Viktor přiložil ruku k dílu, že? V deníku se o tom zmiňujete.

KIKINA
Zrovna nedávno. Bylo to v bytě jedný vdovy po akademikovi...

PORUČÍK
Zdržel se tam Viktor dlouho?

KIKINA
Jak myslíte?

PORUČÍK
Viktor tam jistě nešel uklízet. Měl přece svůj plán. Co tam pohledával? — Neřeknete nám to? — No dobře, můžete jít...

(Kikina vstane a odejde. Po chvíli se plukovník zvedne a jde ke dveřím)

PORUČÍK
Vy jdete pryč?

PLUKOVNÍK
Já zas přijdu, Sölmee. Jdu se najíst. Oni mě ti mládí nějak rozčilujou. Pořád prachy, prachy — na nic jiného nemyslejí...

PORUČÍK
Od toho jsme přece tady, soudruhu plukovníku — abychom jim napravili hlavu... abychom jim ukázali, že... jinou cestu, protože...

PLUKOVNÍK
Já vím. Však já přijdu.

(Plukovník odejde. Poručík se zamračí a stiskne knoflík. Vstoupí seržant)

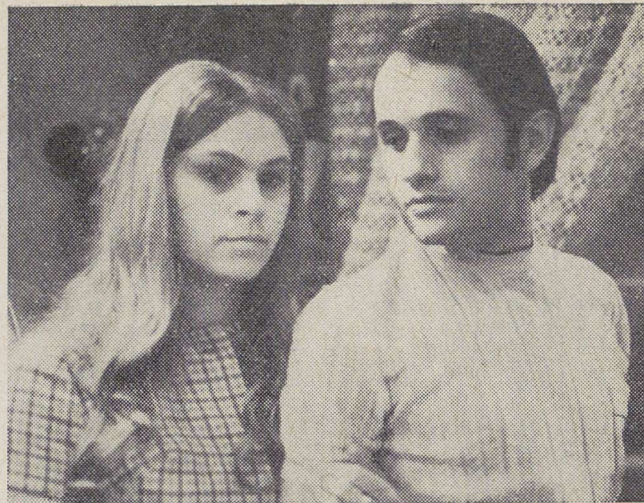
PORUČÍK
Vyšetřovaného z pětky.

(Seržant odejde a za chvíli se vrátí s Viktorem. Viktor si změří poručíka a klidně si sedne)

Ani jste nečekal, až vás vyzvu? No — budiž. Tak tedy. Vyloupení prodejny v Pjarnu...

VIKTOR
Nerozumím.

PORUČÍK
Nerozumím, nepamatuji se, paměť mi vynechává... Na mě už se taky nepamatujete?

Malý dialog s dramaturgem

Jiří Hubač je příjemný a sympatický člověk. Jinak je to dosti známý spisovatel a také úspěšný televizní dramatik. Svým povoláním je dramaturgem Československé televize v Praze (v úseku dram. vysílání).

Otázka: V průběhu loňského roku byla uvedena v televizi řada různých her našich i jiných dramatiků. Protože se o televizní hry hodně zajímám, pochopitelně mě také nemohla ujít hra sovětského dramatika Egona Ranneta „Kriminální tango“, kde se řeší novou a přijatelnou formou otázky vzájemných vztahů mladých lidí se staršími. Nemohla by tato i jiné již uvedené televizní hry pomoci našim amatérským divadelním souborům obohatit repertoár ze současnosti?

Dramaturg Jiří Hubač: Vycházíme-li z předpokladu, že amatérské divadelní soubory v průběhu let (prakticky od zahájení televizního vysílání) postupně přestávaly plnit základní

VIKTOR
Pamatuji. Jak bych se nepamatoval. Už jednou jsme se takhle setkali. Má parta ti tenkrát říkala Pinkerton.

PORUČÍK
Takže vy už jste byl jednou trestán.

VIKTOR
Jednou.

PORUČÍK
A teď to bude podruhý. Recidivista. Trochu mladý na takový vzácný titul, ne?

VIKTOR
Stříbrný pecky, na prsou mětál! A takový mladý! Pospíšili jsme si oba. — Kolik máš měsíčně — není-li to úřední tajemství?

PORUČÍK
Necelou tisícovku.

VIKTOR
Chceš tedy říct, že to děláš z lásky k věci? Chytat recidivisty?

PORUČÍK
Nestěžuju si na nedostatek pe-

něž. A vykejte mi laskavě.

VIKTOR
Žebráckej plat za takovou nádeničinu.

PORUČÍK
To je moje věc.

VIKTOR
Nechete mezi nás? Hodilo by vám to víc.

PORUČÍK
Ne, děkuji.

VIKTOR
Promiňte, je snad lépe nechat věci tak, jak jsou. Proti osudu člověk nic nezmůže.

PORUČÍK
O osudové nevyhnutelnosti jste tenkrát mluvil taky.

VIKTOR
A vy jste jí dodnes neporozuměl.

PORUČÍK
Stejně jsem si tenkrát myslel, že to s vámi dopadne jinak. Jste chytrý, nemusel se z vás stát přece zloděj a —

VIKTOR
Všechno na světě má z filoso-

funkci osvětovou, potom jejich dramaturgická činnost musí, podle mého soudu, zákonitě směřovat k současné tematice. V tomto smyslu by mohla — za určitých předpokladů — současná televizní dramatika přispět podstatnou měrou k této dramaturgické orientaci.

Mluví pro to řada důvodů: Kvantitativní zázemí (představující za posledních 15 let odhadem 40–50 divácky prověřených titulů televizních her) skýtá možnost poměrně mnohostranného výběru. Jenom v letošním roce plánuje dramatické vysílání Čs. televize, studio Praha, 12 premiér původních her na I. programu, nemluvě o podílu her zahraničního původu. Pro televizní hru platí zásada, že autor nemůže bez nesnázi zvládnout na scéně více než 4–5 osob. A to je výhoda. Většina televizních her má komorní charakter a malé obsazení. Dá se říci, že malá obrazovka je vlastně — malá scéna. Televizní hra živě reaguje na impulsy a problémy současného života. Myslím, že tento výrazný akcent aktuálnosti — s ohledem na malou reprízovost titulů amatérských scén — může mít pro navázání kontaktu s divákem mimořádný význam.

Podíváme-li se na tuto potenciální možnost spolupráce z druhé strany, tj. z hlediska televizního autora, můžeme napopok hovořit o pomoci amatérských souborů televizi tvorbě. Proč? Protože televizní autor — navzdory obrovskému ohlasu — touží prodloužit její život svým hrdinům, kteří se v jednom večeru blýsknou v divákově paměti a se zhasnutím obrazovky se ztratí a upadnou v zapomnění. To je krutý osud televizní hry.

Otázka: Mohl byste amatérským souborům doporučit některé jiné televizní hry?

Dramaturg Jiří Hubač: Jistě bych mohl jmenovat celou řadu titulů českých her, například autorů Jílka, Daňka, Hlaváče, Dietla, Bláhy... ale myslím, že by si vaše iniciativa zasloužila důkladnější přípravy a organizačního zabezpečení. Scenáře televizních her je totiž nutno upravovat, zredigovat a především — rozmnožit (tiskem). V tomto směru projevila předběžný zájem i redakce divadelních textů DILIA, která zamýšlí vydat některé vybrané texty televizních her, upravené pro divadlo, ještě v tomto roce.

Malý doslov: Tento rozhovor předcházela rozmnožení hry Egona Ranneta KRIMINÁLNÍ TANGO v našem časopisu (v minulém čísle byla rozmnožena první, v dnešním druhá část této hry). Redakce Amatérské scény uvítala prostě nabízející se možnost a je spolu se mnou přesvědčena, že tato hra může obohatit repertoár našich souborů a zejména dát v nich vítané příležitosti mladým lidem.

JOSEF HOŘČIC

fického hlediska svou prapříčinu: já jsem zloděj a vy policajt, který mě pronásleduje. Perpetuum mobile.

PORUČÍK
Ani bych neřekl. Nejmiň na pět let vám mohu zaručit bezpečný přístav a tichou, klidnou práci.

VIKTOR
Jen jedno, Pinkertone. Všechno řeknu, ale propust mě do soudu na svobodu. Nezapomenu ti to.

PORUČÍK
Vážně?
VIKTOR
Tak dobře, tak jenom na deset minut, potřeboval bych mluvit s Kingisseppem, vážně ti to nezapomenu — prosím tě!

PORUČÍK
Prosím tě? Vy mne prosíte, Viktore?
VIKTOR
Neprosím o sebe. Jde spíš o něj — o Jana.

PORUČÍK
Měl jste na něho myslet dřív.

VIKTOR
Tak dobře. Už mlčím.
PORUČÍK
(přivolává seržanta) Odveďte ho a dejte pozor, aby s nikým nepromluvil. A přiveďte vyšetřovanou ze čtyřky.

VIKTOR
Snad se ještě jednou shledáme. Doufám, že v lepší konstelaci. Pro mě — lepší.

PORUČÍK
Doufejtel
(Seržant odvádí Viktora. Chvilí ticho. Pak se otevřou dveře a vpadne Maiju. Maiju se začne vyzývavě procházet po místnosti. Poručík se podívá a stroze kývne) Posadte se.

MAIJU
Já se ještě nasedám, poručíku. Stýskalo se vám po mně, můj milý?

PORUČÍK
Sedněte si!

MAIJU
Vynasnažím se, abych tu nese-děla moc dlouho. (Sedne si a vyzývavě si poručíka prohlíží)

PORUČÍK
Co dělají vaši rodiče?
MAIJU
Jsou kolchozníci. A já přijela do města hledat lehký život.

PORUČÍK
A našla jste jej?
MAIJU
Jistěže... Prosím vás, s mým zevnějškem se zahrabat na vesnici — nebyla by to škoda?

PORUČÍK
Tak si pěkně popovídáme.
MAIJU

(si sedne na okraj stolu) Není nad konverzaci. Poslyš, můj milý: hned, jak jsem tě viděla, něco mi řeklo, že ty budeš mít slitování. Pomoz mi odtud, miláčku. Aspoň jednou v životě prokážeš laskavost dámě. A já se ti za to odměním. Něco za něco.

PORUČÍK
Buďte tak hodná a sedněte si na židli.

MAIJU
Ale, drahoušku, chceš říct, že se ti moje nohy nelíbí?

PORUČÍK
Sedněte si na židli!

MAIJU
Vypadáš tak nezkušeně. To je sladký. Máš holku? Nemáš, víd? Nemáš na děvčata čas. V jednom kuse musíš pronásledovat poctivý lidi. Dej si se mnou říct — nebuděš litovat! Co si mě měříš? Co se ti honí hlavou? Já?

PORUČÍK
Je mi vaše upřímně líto.

MAIJU
Ach, bože — líto? To už jsem někde slyšela. Takové hezké děvče a tak zkažená, že? To si myslíš?

PORUČÍK
Něco na ten způsob.

MAIJU
Vidíš jak ti čtu myšlenky. Ale moje, ty čist nedoveš.

PORUČÍK
Bohužel.

MAIJU
Bohužel? Díky. Škoda, že ti je nemůžeš říci. Těžko bych je dovedla vyslovit... a stejně bys jim ani nevěřil. Snad jenom tohle: že už jsem si tě dávno všimla. Stál bys za hřích, jak se říká mezi námi děvčaty. Moc se mi líbíš. Jsem špatná holka, já vím, ale co mám dělat, já to mám v krvi... pusť mě ven, brouku... Maiju není nevědnice... (A náhle mu skočí na klín a pevně ho obejmě)

PORUČÍK
Já jsem vyšetřující orgán a já si vyprošuju, vy... Okamžitě se posadte a budeme pokračovat... v mezech, v mezech — všechno má své meze!

MAIJU
Nerozčiluj se, brouku.
PORUČÍK
Děvko!

MAIJU
(se ušklibne a jde se posadit.

Chladně) Neurážej! Radím ti dobře. Protože — co kdybich si teď roztrhla — tady (ukazuje si na výstřih) ... vidíš — a pak bych začala křičet, že jsi zneužil úřední moci — že jsi mě chtěl znásilnit? No? Ať jsem jaká jsem, ale jsem žena, jsem slabé stvoření... Tak co, brouku? Domluvíme se po dobrým? Nahoře by tě za něco takového sotva pochválili! Frčky by šly dolů, a kdyby jenom frčky. Co se směješ? Ty si vážně myslíš, že ti podepíšu ten blábol, co jsi dnes ráno sešmolil? Nic ti nepodepíšu, kamaráde, ten kšeft jsme opravdu udělali — lžili jsme nejlepší zboží! Byla jsem tam s Viktorem a s Freddym. Byla, pusinko, ale zapru to. Radím ti naposled, pusť mě po dobrým, nebo ti to zavařím, že ti z toho půjde hlava kolem! No — co tomu říkáš? Maiju není hloupá, víd?

PORUČÍK
Hloupá ne, snad trochu naivní... (Vítězoslavně zmáčkne knoflík pod stolem. Z magnetofonu se ozve hlas Maiju)

HLAS MAIJU
...protože — co kdybich si teď roztrhla tady — vidíš? A pak bych začala křičet, že jsi zneužil úřední moci...)

PORUČÍK
Zporučík stopne a posune pásek o kousek dál)

„Tak abys věděl: ten kšeft jsme opravdu udělali — lžili jsme nejlepší zboží. Byla jsem tam s Viktorem a s Freddym. Byla, pusinko, ale zapru to.“ (Poručík vypne magnetofon. Chvilí ticho. Poručík pozoruje Maiju. Maiju je teď opravdu vyděšená)

MAIJU
Seš hnusnej. Zradila jsem je. Ty — fízle.

PORUČÍK
Žijeme ve století techniky... spoléhat se jen na vlastní síly je veliká neuváženost.

MAIJU
Mizero!
PORUČÍK
K službám. Protokol jste už četla. Chcete-li, můžete si jej přečíst ještě jednou. Ale podepsat teď už musíte.

MAIJU
Prosím vás, nepouštějte nikomu z našich tu pásku. Viktor by mě oddělal. Pro něho je to hračka.

PORUČÍK
Viktora se bát nemusíte. Prosim.
MAIJU
Pane bože — takhle mě doběhnout. (Podepisuje několik listin)

(TMA)

Obraz čtvrtý

Na židlích na chodbě sedí Otec s Matkou. Přichází Plukovník. Otec s Matkou se k němu vrhnou)

PLUKOVNÍK
Nevím, uvidíme. Uklidněte se, vypadá to, že s těmi nejvážnějšími věcmi snad nemá co dělat... uklidněte se...

MATKA

Já bych s ním jenom promluvíla. Na mě vždycky dal. Má mě rád. Já to nechápu. Byl vždycky tak hodný a pozorný.

OTEC

Starali jsme se o něj. Vůbec nechápeme, jak se mohl dostat do takové společnosti. Pochopíte, že jsme ho nemohli hlídat na každém kroku. Pořád říkal, že jiní mají víc volnosti... my jsme byli vždycky slušná rodina, soudruhu plukovníku, tichá, nikdo o nás nevěděl, o syna jsme se starali — úkoly jsem s ním dělal, všechno... Peněz měl vždycky taky dost... já nevím, kde se to v tom klukovi vzalo...

PLUKOVNÍK

Zařídím, abyste si s ním mohla promluvit. Zařídím. Hlavně žádný strach. (Otec se vrhne k Plukovníkovi a strká mu tajně cosi do ruky)

OTEC

Jen se neurazte, proboha, vidíte, nezáleží mi... chci jenom, aby můj kluk...

PLUKOVNÍK

Nesmysl! (Vrátí Otci peníze) Vy — syn Alexandra. Prosím vás!

OTEC

Prosím? PLUKOVNÍK Na shledanou. (Vejde do místnosti, kde se vyšetřuje)

TMA

Obraz pátý

Ve výslechové místnosti za stolem sedí Freddy. Poručík něco zapisuje. Plukovník zamyšleně přechází po místnosti.

FREDDY

Takové mladé a jak už umí své vrstevníky přitlačit ke zdi.

PORUČÍK

Vzpomněl jste si už na tu vyloupenou prodejnu v Pjarnu?

FREDDY

Je to vůbec možný, že by někdo mohl něco tak strašného spáchat?

PLUKOVNÍK

Tak dost! Kdo si myslíte, že jste? Ani trochu pokory... chováte se, jako byste z něčeho usvědčovali nás!

FREDDY

Když jsem nic neudělal, tak...

PLUKOVNÍK

Mlčte, proboha.

PORUČÍK

Jste jediný, kdo ještě zapírá. Ostatní se už přiznali.

FREDDY

Trochu starý.

PORUČÍK

Jan Kingisepp s vámi nejel, jak tvrdíte. Ležel doma s horečkou. Místo něho šla Maiju. Hlídala na silnici, zatímco vy jste přivazovali jeden konec ocelového lana ke dveřím obchodu. Druhý konec jste připevnili k zadnímu rámu auta. Viktor potom nastartoval vůz a tak jste vypáčili dveře prodejny. Vy s Viktorem jste pak přenášeli zboží do auta. Bylo to tak? Pak jste vypáčili pokladnu a taky jste ji naložil do auta.

FREDDY

Kasu teda házíte na krk mně?

PORUČÍK

Ovšem.

FREDDY

To není pravda!

PORUČÍK

Viktor to aspoň tvrdí.

FREDDY

Ten darebák! Všecko chce svést na mě? To byl přece jeho vejmysl!

PORUČÍK

Vy tedy trváte na tom, že jste pokladnu nesl společně s Viktorem?

FREDDY

To bych s dovolením tvrdil. Spíš ještě tak, že on ji nes a já mu ji přidržoval. Copak já umím páčit pokladny?

PORUČÍK

To, bohužel, nemůžu vědět.

FREDDY

No tak vám to říkám! O mně si může říkat kdo chce co chce — ale na jedno jsem háklivej. Nikdy nelžu.

PORUČÍK

Komu jste ukradli auto?

FREDDY

Nikomu. To je fáro Johnyho fotra. Eště tu noc jsme ho postavili na místo.

PORUČÍK

Věděl Kingisepp, nač ten vůz potřebujete?

FREDDY

Nevěděl — no. Fáro měli stát v garáži v zahradě. A dveře do zahrady jsou zaháknuty jenom zevnitř. Byla to klika, Kingiseppovi jsou jinak na auto moc opatrný. Ale teda — že o tom tak mluvím — to já z doslechu. Já s tímhle nemám nic společného. Vždyt neumím ani řídit.

PORUČÍK

Znamená to tedy, že s vozem odjel Viktor?

FREDDY

Kdo jinej?

PORUČÍK

A o dalším podniku — vyloupení bytu jedné vdovy — víte, co? — Dostal se nám totiž do rukou jeden velice zajímavý deník. Poslouchejte! (Odkáže si a otevře deník) „Dneska jsem zase spala u Freddyho. Freddy je hroznej mizera, ale slíbil mi, že si mě vezme, až oddělají tu babu a ošklubou ji.“ — Dokonce tedy loupežná vražda?

FREDDY

To jsou báchorky — to je nesmysl! Ona lže. Lže! Bláznivá holka, co si píše deníček! To přece nemůžete brát za bernou minci!

PORUČÍK

Ale, ale... vy se třesete! Nechcete trochu vody?

FREDDY

Děkuju, nechci.

PORUČÍK

Slečna, bohužel, nelže. Co se týče zápisů, je velice pečlivá a pravdomluvná — jak jsme si už mohli ověřit. O majetek vdovy jste jevil nápadný zájem — vy a Viktor.

FREDDY

Možná jsem jí něco nakecal.

Dělal jsem se zajímavej. Tý bábě jsme přece nic neudělali.

PORUČÍK

Ale chtěl jst!

FREDDY

Nechtěl! Přísámbohu, nechtěl. Jako že je bůh nade mnou — nechtěl. Byla to jen taková sranda — žert! A vy tomu věříte! Prosím vás! Mě něco takového ani ve snu nenapadlo. To vám přísahám, při všem co je mi svatý.

PORUČÍK

Vám je taky něco svaté?

FREDDY

Já jsem křtěnej v kostele. I u biřmování jsem byl. Já nelžu. To všechno si vymyslel Viktor! Ano, Viktor!

PORUČÍK

Takže tedy na nápad oloupit vdovu přišel opět Viktor. Dobrá!

FREDDY

Ano! Ch! Mě chtěl použít jen jako nástroj... čestný slovo. Bůh ví, že mluvím čistou pravdu.

PLUKOVNÍK

Nedušujte se, prosím vás. Je mi z vás nanic.

PORUČÍK

Podepište to. Tady. (Podává Freddyemu pero. Freddy podepisuje)

PORUČÍK

Tak. Děkuji uctivě. Můžete jít. (Poručík zmáčkne opět knoflík. Vstoupí seržant)

PORUČÍK

Odvedte ho. (Seržant s Freddyem odejdou)

PLUKOVNÍK

A teď si promluvíme s rodiči Jana Kingiseppa. (Otevře dveře na chodbu) Pojďte dál, prosím. (Otec s Matkou nesměle vstoupí do místnosti)

MATKA a OTEC

Dobrý den.

PORUČÍK

Posaďte se.

MATKA

To je hrozné, to je hrozné.

PORUČÍK

Zdržoval se váš syn poslední dobou v noci často mimo dům?

OTEC

Náš syn? Ne. Ne. Vlastně... já ani nevím...

PLUKOVNÍK

To přece musíte vědět.

OTEC

On má totiž chlapec vlastní pokoj... je to dospělý muž... já ho nemohu stále kontrolovat, kdy odchází a kdy přichází...

PLUKOVNÍK

O jeho dospělosti jsme, bohužel, na pochybách.

OTEC

Já vím.

PORUČÍK

Neztratilo se vám v bytě nic?

MATKA

Co... co máte na mysli?

PORUČÍK

Dvě zlaté desetirublovky... ještě carské.

MATKA

Zlaté desetirublovky? Bože, já nevím, jak bych to řekla...

PLUKOVNÍK

Po pravdě.

MATKA

Ano... ztratily se nám.

PORUČÍK

Kdy jste ztrátu zpozorovala?

MATKA

Před čtrnácti dny.

PORUČÍK

Tak ty mince jsme našli.

MATKA

Opravdu? Zřejmě v kapse některého ze synových kamarádů.

PORUČÍK

U vašeho syna — pod podšívku saka.

MATKA

To není možné! — A proč je měl pod podšívku?

PLUKOVNÍK

Nejspíš váhal, má-li je kamarádům dát.

MATKA

Myslela jsem si, že je vzal. Ale nechtěla jsem se ho vyptávat, aby... rozumíte. Poslední dobou byl u nás doma pořád křik...

PORUČÍK

A ještě jedna otázka: neztratily se vám cizí valuty?... Dolary?

MATKA

Dolary? Pokud vím, tak jsme nikdy žádné neměli!

OTEC

Cizí valuty? Nikdy! Za koho nás máte?

PORUČÍK

Našli jsme u vašeho syna sto dolarů... nepodal nám žádné vysvětlení.

PLUKOVNÍK

Bohužel. Protože, bude-li zapírat, může z toho mít nepříjemnosti... Taková falešná kolegalita, celkem zbytečná...

MATKA

Nikdy před námi nic neskrýval. Nikdy nic. Naopak — někdy byl až bezohledně upřímný. Já tomu nerozumím. Prosím vás, mohla bych s ním promluvit?

Na mě vždycky dal...

OTEC

To jsem zvědav...

MATKA

Ale taťmku... já jen, že... přede mnou se tak nestydí...

PLUKOVNÍK

Snad vám něco poví. Mohla byste mu tím velmi pomoci. Věřím, že je trochu jiný než ti druzí. Je také mladší...

MATKA

Vždyť je to ještě dítě!

(TMA)

Obraz šestý

Na chodbě. Jan sedí na židli, Matka stojí nad ním a objímá ho.

MATKA

Jeníčku! Co to s tebou udělali? Řekni. Všechno's přece měl. Proč jsi to udělal?

JAN

Řekla něco Lillian?

MATKA

Lillian? Bože, chlapče, nevím. Neviděla jsem ji tu. Přiznal ses aspoň ke všemu?

JAN

Ne.

MATKA

Musíš se ke všemu přiznat. Plu-

kovník říkal, že ti to pomůže. Nemáš toho na svědomí moc.

JAN
Mně to pomůže a je to podrazil.
MATKA

Ale, Jendo, co se máš na ně ohlížet? Takoví kriminálníci. Co je to za hloupou solidaritu?

JAN
Mluvíš jak poručík.

MATKA
Honzíčku, měj rozum. Vždyť nás to zničí. Konečně jsme se trochu zmožili — po tolika letech — i na auto jsme ušetřili... Řekli mi, že u tebe našli nějaké dolary. Proboha, dítě, kdes je vzal?

JAN
Mami, nech mě, prosím tě. Vážně. Já... já bych vás nechtěl... nechtěl bych vám udělat nějakou nepřijemnost, ale...

MATKA
Honzó — měj rozum. To jsou ti nějaký kamarádi přednější než... Honzo, vždyť co je to zač? Co na nich vidíš? Slibili ti něco nebo... všichni prý už se přiznali...

JAN
Že jim věřís.
(Matka se rozpláče, téměř se zhroutlí)

Mami... maminko. Neplač.

MATKA
Copak ti nebylo doma dobře? Měl jsi klid, všeho dost, nijak jsme tě neomezovali...

JAN
O to nejde.

MATKA
Tak o co jde? Co chceš ještě víc od života... než trochu klidu a... něco vědět, něco znát a hezkej byt, kde by ti bylo dobře... a hodnou ženu, děti... časem.

JAN
Hm. Viktor říká, víš... že

MATKA
Viktor, Viktor? Co je mi do nějakýho blázna? A co — je taky ještě mladej... co vůbec ví, že ho tak posloucháš?

JAN
Ty o něm něco víš?

MATKA
Zaslechla jsem... než jsme vešli do té místnosti... pořád říkali Viktor, Viktor... No — co říká Viktor?

JAN
Nic.

MATKA
Musíš se přiznat — musíš všechno říct, Honzo. Ne kvůli nám — kvůli sobě. Vždyť máš život před sebou.

JAN
Hm — před sebou.

MATKA
Co to říkáš? To je přece dar.

JAN
Darů si člověk vždycky asi váží nejmíň.

MATKA
Přiznáš se?

JAN
Nech mě.

MATKA
Já ti nerozumím. Jestli chceš, můžete se s Lilian vzít... dáme vám ten druhý pokoj a...

JAN
A půjdu na universitu...

MATKA
Ano? (Matka se usměje a pak se zarazí — není si jista, jak to Jan myslel) Máš přece Lilian rád?!

JAN
Snad.
MATKA
Snad? Bože, dítě, ty nevíš, co chceš. (Je slyšet vrznutí dveří. Matka se polekaně otočí a uvidí nakukujícího seržanta) Budu už muset jít. Honzíčku, rozmysli si všechno a... prosím tě... vidíš to, máma tě prosí...

(TMA)

O b r a z s e d m ý

Ve výslechové místnosti za stolem sedí Jan, proti němu Plukovník a Poručík.

PORUČÍK
Říkám vám, že je to zbytečné gesto, které vám může jenom uškodit.

PLUKOVNÍK
V Pjarnu jste nebyl. Ležel jste doma.

JAN
Protože jsem měl horečku.

PLUKOVNÍK
Copak nechápete, o co jde? Chceme vám pomoci a vy místo toho... děláte ze sebe horšího než... jediný důkaz, který proti vám máme, je těch sto dolarů. Nakonec jsme se přesvědčili, že jste o nich asi nevěděli.

PORUČÍK
Všichni se už přiznali, kolikrát vám to máme říkat!

JAN
Lžete! Nevěřím vám ani slovo!

PLUKOVNÍK
O co ti jde, ty blázne? O co ti jde?

JAN
Nejsem zbabělec — nebudu zbabělec!

PORUČÍK
Prosím, nemá na svědomí téměř nic, ale přesvědčením, rozumíte, přesvědčením patří do jednoho pytle s nimi. Ať tedy za své přesvědčení pyká!

PLUKOVNÍK
Jak dlouho jsi s nimi byl ve styku?

JAN
Měsíc.

PLUKOVNÍK
Víš vůbec, čím se ty holky živily? Že ten tvůj Viktor je docela obyčejnej pasák?

JAN
To je jejich přirozenost.

PLUKOVNÍK
Koho?

JAN
Žen.

PLUKOVNÍK
Kdybych neviděl ty tvý oči — tak bych tě... potřeboval bys nařezat! A krást a podvádět a... to je taky přirozenost?

JAN
Nechte je! Co vy víte? Jsou to mí kamarádi! Jeden za druhého by dali... všechno! Jak se Viktor o každého staral... Holkám koupil, nač si vzpomněly... ni-

kdy si nic nenechal pro sebe...
PLUKOVNÍK

Tak dost! Poručíku, pusťte pásku. Teď uvidíš ty svý kamarádky. (Poručík pustí magnetofon. Ozývá se hlas Freddyho) HLAS FREDDYHO

...I u bifmování jsem byl. Já nelžu. To všechno vymyslel Viktor! Ano! On! On! Mě chtěl použít jen jako nástroj... čestný slovo. Bůh ví, že mluvím čistou pravdu!

(Poručík stopne magnetofon. Chvilí ticho)

PLUKOVNÍK
Co tomu říkáš?

JAN
Freddy je zbabělec.

PLUKOVNÍK
A co tím chceš říct?

JAN
Za to Viktor nemůže... nemůže za všechny ručit.

PLUKOVNÍK
Viktor? Viktor! Takovej bezcharakterní...

JAN
Mlče!

PLUKOVNÍK
Nemá žádný zábrany... nic. Nic mu není svatý. To se ti líbí? Jak dlouho, myslíš, že bys takovej život vydržel? No?

JAN
Nevím. To je přece jedno.

PLUKOVNÍK
Jedno?

JAN
Jedno! Jedno! Je mi to jedno.

Co je vám vůbec po mně? No tak mě zavřete — to vám může být jedno. Naopak, přece. Aspoň prokážete činnost.

PLUKOVNÍK
Buď zticha! Pro sebe to dělám, pro sebe! Nemůžu věřit, že vnuk Alexandra, pro kterýho bych býval skočil do ohně...

nemůžu věřit, že bysme bojovali pro takovéhle vnuky — ano zabíjeli jsme, ale nepřítelé, zabíjeli jsme pro vlast a co vy? Staré babky pro peníze!

JAN
Nikoho jsme nezabili!

PLUKOVNÍK
Ale chtěli jste!

JAN
To není pravda!

PLUKOVNÍK
Tak ani tohle nevíš? Ten tvůj Viktor tě držel v partě nejspíš proto, že mu dělalo dobře, když se na něj někdo díval zbožňujícímá očima, co? A věřil mu všechny ty jeho řeči!

Vždyť ty vůbec nic nevíš! Viktor s Freddyem se chystali zabít jednu vdovu a vyloupit její byt!

JAN
To není pravda!

PLUKOVNÍK
Poručíku, přečtete mu deník.

PORUČÍK
(čte) „Dneska jsem zase spala u Freddyho. Freddy je hrozná mizera, ale slíbil mi, že si mě vezme, až oddělají tu babu a oškubou ji. Viktor na to přišel náhodou. Ukázala jsem s babičkou v bytě jedny vdovy po akademikovi, Víky přišel za mnou a začal si být náramně prohlí-

žet. Nejdřív jsem nevěděla proč, ale pak se večer s Freddyem domlouvali a já pochopila. Víky si všechno vyměřil a pak se dohodli, že je baba stejně sušinka, že jí stačí ručník kolem krku... Asi se to nemá, ale Freddy byl ten večer na mě moc hodnej a pískal mi svatební pochod... někdy se mi zdá, že má jemnou duši... když zavřu oči.“

JAN
(po pauze, tiše) Zjutra mám jet k moři. Tátoým vozem... šedesát kilometrů za Tallin. S jedním Finem. Ty dva balíčky, co jsem měl v aktovce, byly pro něho. — Jste spokojenej? Jsem už unavenej. Nic jinýho než unavenej! Nevydržel jsem, zkrátka, no. Máte radost?

PLUKOVNÍK
Ale vždyť my to už dávno víme, chlapče.

JAN
Jste prostě vševědoucí!

PLUKOVNÍK
Sólme, pusťte výpověď té dívky. (Poručík pustí magnetofon)

HLAS LILIAN
„Zaslechla jsem jenom, že pozítí ráno má být Honza někde s vozem.“

HLAS PORUČÍKA
Nevíte kde? Snažte se vzpomenout si.

HLAS LILIAN
Nevím. Viktor jenom říkal: Je to šedesát kilometrů směrem k moři.

HLAS PORUČÍKA
Výborně.

HLAS LILIAN
Prosím vás,berte to tak, jako že to říká on sám. Nechtěla bych...“ (Plukovník a poručík zastaví magnetofon. Poručík má zjevně hlad. Hrabe se v šuplíku a vydává housku. Jí)

JAN
Tak proč jste mě trápil?

PLUKOVNÍK
Ještě věříš, že je správný, co Viktor dělal?

JAN
(dlouho mlčí, pak zvedne hlavu a podivně se usměje) Obrátil jste mě na víru.

PORUČÍK
Jednoduše: potřebujeme vás, abyste nám ukázal to místo... pojedete vozem a my za vámi. No a za druhé: díky neskonale dobrotě soudruha plukovníka, který vám věnoval tolik péče, máte polehčující okolnost. A za třetí: díky těmuž soudruhu plukovníkovi, který vás tu dvě hodiny mořil, se nakonec ukázalo, že toho máte na svědomí opravdu pramálo. — Mohl byste mu aspoň poděkovat!

PLUKOVNÍK
Ale no tak. Sólme. — Pojedete s námi, chlapče?

[Jan se stále podivně usmívá. Pak skloní hlavu a kývne]

D O H R A

Matka, Otec, Lilian tiše sedí v obývacím pokoji. Lilian má v ruce balíček. Matka se na ni

několikrát nepřítomně usměje, nakonec si balíček povšimne.
MATKA
Co to máte, Lilian?
LILIAN
Dárek... Honzovi k narození nám. Šálu. Až přijde, tak mu jí dám kolem krku.
MATKA
(zadržuje pláč) Myslíte, že přijde?
LILIAN
Přijde. Byl dnes takový vítr — mohl by se nastydnout.
OTEC
Blážen!
MATKA
Ale tatínku.
OTEC
Nebylo dost, žes ho rozmazlovala ty — teď ještě další ženská...
MATKA
Tak já ho rozmazlovala? Nebejt našeho ženského rozumu... tak kdoví...
OTEC
Ale, ale, ale...
MATKA
Já jsem se s Honzou aspoň domluvila. Kdybys tam šel ty, tak bys na něj začal křičet a leda byste se ještě pohádali.
OTEC
Ty jsi nějaká zasloužilá. Ještě nic nevíme a už děláš závěry. Vyslechnout tě přece moh, ale otázka je, jestli poslechne.
{Ozve se klíč v zámku. Tři v pokoji strnou a poslouchají. Ozvu se hlasy — nesrozumitelné, z nichž poznáme Jana a Plukovníka}
MATKA
Honziček! Zaplatpámbul (Jan s Plukovníkem vejdou)
JAN
Dobrý den.
PLUKOVNÍK
Dobrý den. Všechno je v pořádku... musím vás informovat hned na prahu...
OTEC
Tak tedy...
PLUKOVNÍK
Váš syn se zachoval dobře. Velice mu to pomohlo... myslím, že to vyjde nanejvýš na podmínku...

OTEC
Prosím, soudruhu plukovníku, prosím, posadte se, prosím — káfičko?
PLUKOVNÍK
Nezdržíme se dlouho. Musíme ještě cosi...
MATKA
Posadte se u nás... na chvíli, na chvíličku.
{Plukovník si sedne. Jan zůstane stát u dveří. Stále se usmívá a dívá se na Lilian. Lilian vstává a úsměv rozpačitě opětuje}
MATKA
Já věděla, soudruhu plukovníku, hned jsem věděla, že se našeho chlapce zastanete. Choval jste se tak... tak přívětivě.
PLUKOVNÍK
To opravdu nezáleželo na mně.
OTEC
Maminko, skoč udělat kávu.
PLUKOVNÍK
Ne, ne, děkuji. Povinnost volá.
MATKA
{skočí ke skříni a přináší láhev se skleničkami} Alespoň trochu pro zahřátí. Je tam dnes takový vítr.
PLUKOVNÍK
Abych se přiznal, přišel jsem trochu ze zvědavosti... vy jste taky bojoval na frontě?
OTEC
A... ano. Veliká luka a Nevel. Byla to hrůza.
JAN
Tatí!
OTEC
Totiž... já, já, byl jsem tehdy nemocen... záložák — znám to z vyprávění... můj otec, ano, můj otec byl u Velikých luk — byl to velký hrdina, celá rodina se jím může pyšnit, já do dneška...
PLUKOVNÍK
Ano. Byl to můj nejlepší přítel... zahynul před mýma očima.
OTEC
Prosím vás! To je náhoda!
PLUKOVNÍK
Ničeho se nebál. A jak uměl zacházet s kulometem! V životě to neměl v ruce — byl sedlák, ale jak rychle se to naučil. Měl jsem Alexandra moc rád.
OTEC
Já ho taky vždycky obdivoval. Těžce jsem nesl jeho ztrátu.

PLUKOVNÍK
Skvělý člověk. Váš syn mi ho připomněl. Tak se mu podobá. To čelo a nos. Jan také říkal, že tu máte Alexandrův obraz. Nemohli byste mi ho ukázat? Totiž — vedle Aljoši, ten nedomalovanéj chlápek — to jsem já.
OTEC
Ano, ano, samozřejmě. Honzo, teď jsem zapomněl, nevíš, kde je?
JAN
Na půdě.
OTEC
Na půdě? Co to žvaníš? Nedávno jsme malovali, měl jsem ho v ruce. Ježíšmarjá...
MATKA
Kam se moh podíť?
{Otec s Matkou začnou běhat po bytě a hledat. Konečně otec obraz najde — za gaučem. Horlivě ho oprašuje — sklo je špinavé}
OTEC
Tady jel Mrška! Jak jsme malovali, tak... jen tak přechodně jsme ho dali... malovali jsme úplně nedávno.
{Otec podá obraz Plukovníkovi. Ten ho vezme do ruky, pozorně ho prohlíží, také se snaží otřít špinavé sklo}
PLUKOVNÍK
Je to on! A tohle jsem já. Tak — děkuju.
OTEC
Hned zítra ho pověsíme tady... nad gauč... hned zítra.
MATKA
Tak se ještě napijte — na cestu.
PLUKOVNÍK
Tak, přáteli, jdeme!
MATKA
Vy nám ho zase berete? Nemůžte zůstat doma?
PLUKOVNÍK
Musíme vyřídit ještě jednu věc. Byl byste tak laskav a půjčil svému synovi na několik hodin vůz? Prokázal byste našemu pátrání velkou službu.
OTEC
Prosím. To je samozřejmě. S největší radostí.

PLUKOVNÍK
Barva a číslo vozu — i váš syn jako prostředník hrají zřejmě v celé věci značnou úlohu. Jan pojede vašim vozem na jisté místo.
OTEC
Ano, ano — jistě. Honzo, tak nezdržuj soudruha plukovníka. Honem — čile do práce.
JAN
Vezmu si jenom kabát. (Jan odejde a vzápětí přichází s kabátem. Lilian jde k němu se šálou)
LILIAN
Tady — Honzo — jsem ti přinesla tu šálu. (Dá šálu Janovi na krk)
JAN
Děkuju.
PLUKOVNÍK
Děkuju za pohoštění.
OTEC
Rádo se stalo. A přijďte někdy zas. Popovídáme si... o tatínkovi.
PLUKOVNÍK
Sbohem.
OTEC
Tak, Jendo, doufám, že teď už se snad umoudříš.
JAN
Ano, tatínku.
OTEC
Jan půjde po prázdninách na universitu, soudruhu plukovníku. Vždycky se dobře učil.
PLUKOVNÍK
Ano, jistě.
MATKA
Na shledanou, Jeničku, a ať se ti nic nestane.
OTEC
Vid, Jendo, že půjdeš na universitu, že uděláš tátovi radost?
JAN
Ano, tatínku.
{Lilian skromně přistoupí. Hudba hraje tango}
JAN
Na shledanou, Lilian.
LILIAN
Ať nenastydneš.
JAN
Ano, Lilian.

K o n e c

Na titulu Pernicův záběr z brněnské Komédie o strašidle

Amatérská scéna, ročník IX (Ochotnické divadlo, ročník XVIII), číslo 7, červenec 1972. Vydává ministerstvo kultury v nakladatelství Orbis, n. p., Praha 2, Vinohradská 46. — Redakce: Jiří Beneš (vedoucí redaktor), Pavel Bošek. — Grafická úprava: Nina Roháčková. — Technická redakce: Jana Zubíková. — Adresa redakce: Praha 2, Vinohradská 2, telefon 22 10 57. — Tiskne Státní tiskárna, n. p., závod 2, Praha 2, Slezská 13. — Rozšiřuje Poštovní novtová služba, informace o předplatném podává a objednávkou přijímá každá pošta i doručovatel. — Cena jednotlivého výtisku 4 Kčs. — © Nakladatelství Orbis, n. p., Praha 1972.

Nahoře Solvejga z Peer Gynta a Matylda ze Sedmi žen na krku, dole v titulní roli Mášenky. Foto Pernica a Uher

MLÁDÍ A MLÁDÍ

Paradox: ti nejmladší v pražském divadelnictví jsou vlastně už dost staří. Zatímco v oblastních divadlech se setkáváme s mládím, které je skutečně i fyzicky sotva opeřené, pražské scény si počkají, až takový mladý herec získá nějakou tu zkušenost a teprve pak si ho zavolají. Půjde-li to tak dál (i když zkušenost mimo Prahu je pro mladé herce k nedocení), nevidíme na pražské scéně nikdy skutečně mladou Julii či nezkušenou Roxanu, nemluvě o jiných klasických postavách, připsaných mladým lidem.

Jaroslava Obermaierová přišla do Burianova divadla nedávno. Zjevila se v plném lesku v titulní roli Mášenky, jako pěkná, talentovaná dívka, dýchající rytmem dnešního mládí. Nikdy jsem se s ní neseťkal a nevím, kolik má vlastně let. Capart už to není, má za sebou zkušenost oblastní herečky, hrála v televizi a ve filmu. Viděli jsme ji nedávno v Dvořákově inscenaci Pujmanové Lidé na křižovatce, hrála v dobré české detektivce Víť, že jsi vrah a uvidíme ji brzy v dobrém zábavném Vorlíčkově filmu Dívka na kostěti (i když tady jen v epizodní roli). Připravuje se na Traplův a Štychův televizní seriál Chlap pravdu unese a jistě ještě na řadu rolí. Čerstvě jsme ji viděli jako křehkou milující Solvejgu v Mixově inscenaci Peera Gynta. Charakteristika její tvorby? Schematicky shrnuji — sklon ke kresbě charakterů — což u mladých herců nebývá časté —, kultura pohybu, přesná dikce, vnitřní zaujetí pro roli, žádný afekt, křeč a patos. Smysl pro komiku i vážné dramatické situace. Zjevný talent, herečka s perspektivou. Tenhle „posudek“ by ovšem bylo třeba mnohým doplnit, upřesnit, rozhojnit a rozkošatět. Ale to jistě udělají a dělají jiní jinde. V této „rubričce“ chceme upozorňovat na mladé talenty, aby se o nich vědělo dřív, než jim čas přidá hezkých pár křížků. Potřebují pomoci na počátku cesty, kdy hledají kudy jít...

Tedy ještě jednou — Jaroslava Obermaierová!

AFU

W. Inge: Vrat' se, Sábinko! Inszenace pražského Realistického divadla, foto Miroslav Túma